National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa,Ont.
K1A ON4

Second class mail registration number — 1089

VABA EESTLANE

VABA EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

RAHVUSVAHELINE LASTE AASTA

Nr. 67 (2606) XXVIII aastakäik | Teisipäeval, 11. septembril 1979 — Tuesday, September 11, 1979 | Üksiknumbri hind 40 senti

National Library
Bibliothèque Nationale
OCT 11
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Atakk Kanadale Kuubal

Havannas peetud konverentsil mõisteti hukka Kanada konservatiivide Jeruusalemma poliitika

HAVANNA — Havannas lõppes n.n. „kolmanda maailma" riikide konverents, mille otsused hõlmavad umbes ühte kolmandikku maakera elanikest. Konverentsi lõppdeklaratsioon kiideti heaks möödunud laupäeval ning selles mõisteti kaudselt hukka Kanada konservatiivide poliitika, mis taotleb Iisraelis asuva Kanada saatkonna üleviimist Tel Avivist Jeruusalemma.

Konverentsi lõppdeklaratsiooni taga kummitas ilmselt Moskva mõju, mida venelased rakendasid Havannas Kuuba diktaatori Castro kaudu.

Ehkki konverentsil rõhutati, et kolmanda maailma riigid peavad eemale hoidma suurriikide vahelistest tülidest, mõisteti lõppdeklaratsioonis hukka Ühendriikide poliitika Kesk-Idas, Lõuna-Aafrikas ja Ladina-Ameerikas.

Deklaratsioonis kinnitati, et Ühendriikide hoiak ja suur toetus Iisraelile ei võimalda Palestiina rahval rakendada oma õigusi iseseisva riigi rajamiseks Jordani jõe läänekaldale. Samuti mainiti, et Iisrael sooritab Ühendriikidest saadud relvadega hävitavaid rünnakuid Liibanoni tsiviilelanikkonna vastu.

Koos Ühendriikidega atakeeriti ka teisi läänemaid Lõuna-Aafrikas valitseva rassistliku rezhiimi toetamise pärast.

Ühtlasi mainiti, et „imperialistliku" poliitika tulemusena püsivad valged ikka veel võimul Rodeesias ja Edela-Aafrikas.

Araabia riigid üritasid ka Egiptuse väljaheitmist kolmanda riigi rahvaste perest oma separaatrahu pärast Iisraeliga, kuid osa riike oli sellele kategooriliselt vastu, mille tulemusena Egiptuse väljaheitmise küsimus päevakorrast kustutati.

Moskva õigustab pakti Hitleriga

Kommentaarid mittekallaletungilepingu 40. aastapäeval

MOSKVA — Hitleri Saksamaa ja N. Liidu vahel 40 aastat tagasi sõlmitud mittekallaletungilepingu aastapäeva puhul käsitavad pakti pikemalt N. Liidu valitsuse ajaleht „Izvestija" ja ametlik teadeteagentuur Tass. Teatavasti andis see pakt Hitlerile võimaluse Teist maailmasõda alustada ja venelastel on alati olnud raskusi seda küsimust rahuldavalt selgitada.

„Izvestija" ja Tass seletavad, et selle paktiga elimineeris N. Liit võimaluse „kogu imperialistliku laagri" ühinemiseks N. Liidu vastu.

Tass ütleb, et mittekallaletungilepingu sõlmimine Saksamaaga oli N. Liidule antud oludes peale sunnitud

kuna nõukogude valitsusele oli saanud selgeks, et läänemaid ei pooldanud N. Liidu, Inglismaa ja Prantsusmaa liidu loomist. Tass süüdistab eriti Inglismaad, kellel ei olevat olnud mingisugust huvi ühise rinde moodustamiseks Hitleri Saksamaa vastu.

Kuna Hitler oli 20. augustil 1939 Stalinit hoiatanud, et sõda võib iga silmapilk puhkeda, siis ei olnud N. Liidul Tassi andmetel enam mingisugust võimalust mittekallaletungilepingu sõlmimisest Saksamaaga loobuda.

Tass mainib, et N. Liidul tuli isegi arvestada kaherinde sõja võimalusega, kuna punaarmeel tuli valmis olla Mongoolias võimaliku Jaapani kallaletungi tagasilöömiseks.

Tassi andmetel oli Stalinil selle pakti sõlmimisel selge, et Hitler tungib hiljem N. Liidule kallale ning ta kavatses paktiga võidetud perioodi kasutada N. Liidu punaarmee tugevdamiseks.

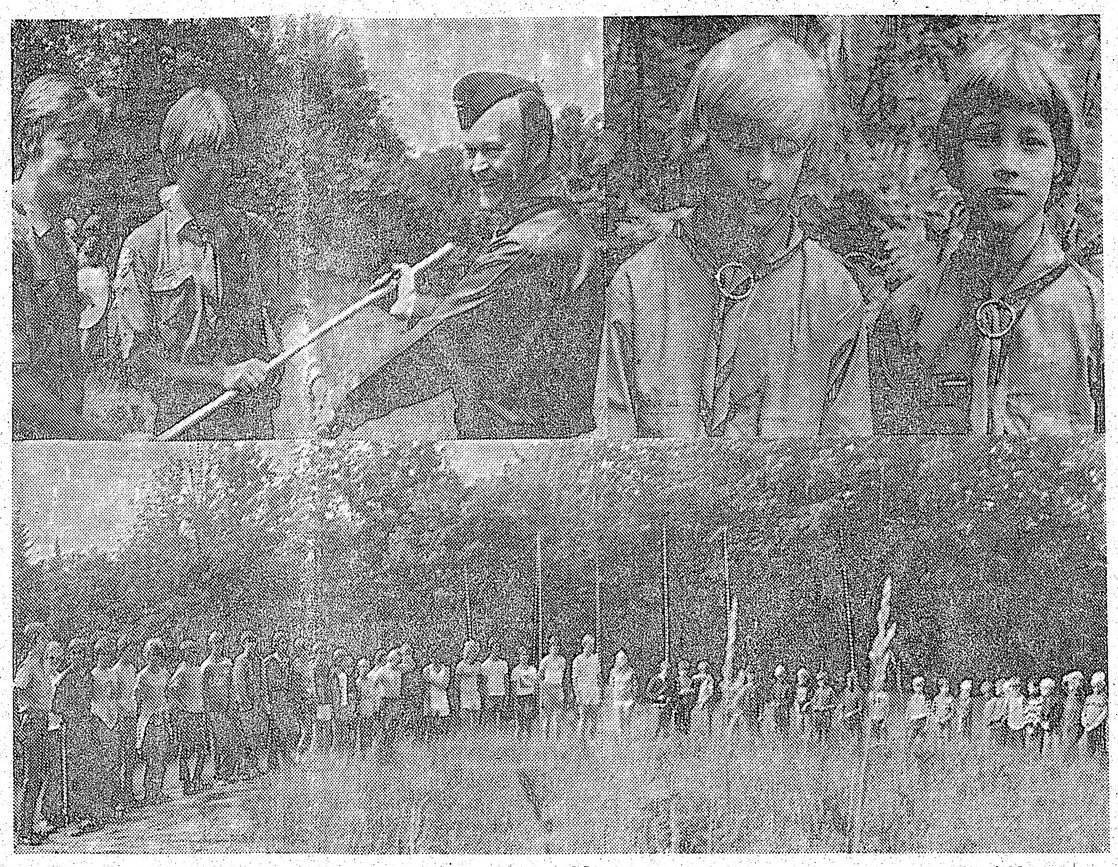

EESTI SKAUTLUSE 30. AASTA JUUBELILAAGER — LEMBITU „SÕJASARVE", Peaskaut Sven Tillu Hansoni virgatsid, verevennad Stokholmi „Kalevi" lipkonnast Raul Koger ja Aare Avasalu annavad Lembitu Maleva juhile Harold Kivile üle kasetohust soome karjapasuna ja kutse 1980. suvel Rootsi „Vikerkaare" maailmalaagrisse. — Los Angelesi „tulehoidjad" Indrek Lusik ja Jaan Taagepera sooritasid Kotkajärvel skaudi katse ja andsid tõotuse lõkke ääres. Eesti kaelarätik kinnitati kaela Lembitu sõlega. — All: Ühel laagripäeva hommikul on kogu poistevägi kogunenud Anton Ounapuu väljakule. Laagrilaul on Riho Pätsi „Skautide Marss" — „Meie skaudid rivis pikas..."

Fotod: Jämesäär

Vargad murdsid sisse Abistamiskomitee äriruumidesse

Möödunud kolmapäeva öösel vastu neljapäeva murti Toronto Eesti Majas sisse Eesti Abistamiskomitee Kanadas äriruumidesse. Vargad olid lahti murdnud äriruumis asuva teraskapi ukse ning viinud kaasa sularaha 650 dollarit. Esialgsete andmete järele muid kahjusid ei avastatud kuigi äri vitriinis oli rohkesti väärtuslikke hõbeehteid.

Vargad tungisid äriruumi Broadview tänava poolel küljel asuva akna kaudu, mille nad lahti kangutasid.

Läbirääkimised araablastele autonoomia andmiseks ummikus

HAIFA — Haifas toimunud Egiptuse presidendi Sadati ja Iisraeli peaministri Begini vahelisel nõupidamisel lepiti kokku, et Siinai poolsaarel hakkavad pärast Iisraeli vägede taandumist ja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni sõjavägede lahkumist kontrollkäike sooritama Iisraeli ja Egiptuse ühised patrullid. Samas lepiti kokku ka Iisraelile õli levereerimiseks Egiptusele üle antud õliallikatest, kuna Iisrael peab oma õlivajadused nüüd täielikult rahuldama importeeritud õlist. Mõlemate riigipeade vahel ei saavutatud siiski positiivseid tulemusi väga olulises küsimuses, kuidas ja millisel määral garanteerida araablastele autonoomiat Iisraeli poolt okupeeritud aladel.

3000 meheline vene armee Kuubal

Ühendriikide valitsus nõuab vene sõdurite lahkumist

WASHINGTON — Ühendriikide välisminister Cyrus Vance avaldas N. Liidule terava hoiatuse seoses USA valitsusele saabunud informatsiooniga, et N. Liit on toonud Kuubale soomusmasinatega ja kahuritega varustatud 2000—3000 mehe suuruse võitlusvalmis brigaadi. Ameeriklased on ilmselt häiritud N. Liidu sõjaliste jõudude ja nõuandjate kasvamise pärast Kuubal, kuna Kuuba asub ainult 145 kilomeetri kaugusel Florida rannikust.

N. Liidu 3000 mehe suuruse hambuni relvastatud võitlusüksuse avastamine Kuubal on ameeriklastele suureks üllatuseks, kuna seniste andmete kohaselt oli Kuubal ainult vene sõjalisi ja tsiviil-nõuandjaid. Sõjaliste nõuandjate arvu hinnati 2000-le ja tsiviilnõuandjate arvu 8000-le.

Veelgi häirivamaks asjaoluks ameeriklastele on, et venelaste löögiüksus viibis Kuubal juba 1974. aastast saadik ning Ühendriikide luureorganitel ei olnud selle kohta mingisuguseid andmeid.

Ühendriikide välisminister Vance mainis möödunud nädalal toimunud pressikonverentsil, et Ühendriikide valitsus vaatab tõsiselt N. Liidu vägede viibimisele Kuubal ning see olukord võib ohustada N. Liidu ja Ühendriikide vahekordi. Välisminister mainis, et ta võtab selle küsimuse üles N. Liidu saadikuga Washingtonis Dobrõniniga, keda oodati puhkuselt tagasi.

Valitsuse ringkondades kardetakse, et vene võitlusüksuste toomine Kuubale võib tunduvalt mõjutada SALT II kokkuleppe kinnitamise võimalusi senatis, kuna senaatorid ei usalda enam N. Liitu.

Senati välissuhete komisjoni esimees Frank Church mainis, et kui venelased oma sõjaväge Kuubalt ära ei vii, siis ei ole SALT II kokkuleppe kinnitamiseks senatis väljavaateid.

Senati enamuspartei juht senaator Byrd mainis, et SALT II kokkuleppe kinnitamisega venitatakse nii kaua kuni punaarmee Kuubal viibimise küsimus on lahendatud.

Ühendriikide riigikaitse sekretuure endine ülem kindral Daniel Graham, kes nüüd on erus, mainis, et temale ei saabunud tema ametisoleku ajal mingisuguseid tõendeid, et punaarmee relvastatud üksused viibivad Kuubal.

Venelased uurivad surmakiirte kasutamise võimalusi

LOS ANGELES — Ühendriikide eksperdid on arvamisel, et pool aastat maailmaruumis viibinud vene kosmonaudid Vladimir Ljahoov ja Valeri Rjumin uurisid ühtlasi oma rekordsõidul n.n. „surmakiirte" kasutamise võimalusi. Surmakiiri kavatsetakse rakendada sõja korral vastase maailmaruumisõidukite ja kontinentidevaheliste rakettide kahjutuks tegemiseks. Kui venelastel õnnestub enne ameeriklasi maailmaruumis kasutama hakata surmakiiri, siis on strateegiline olukord maailmas muutunud tunduvalt N. Liidu kasuks.

Carter: Punaarmee peab lahkuma Kuubalt

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter mainis Washingtonis ajakirjanikele, et vene võitlusüksuste toomine Kuubale on tõsine küsimus ning relvastatud vene sõdurite viibimine Kuubal ei ole Ühendriikidele vastuvõetav. President kinnitas, et see küsimus tuleb lahendada venelastega diplomaatilisel teel, kusjuures tuleb vältida paanikat ja jääda rahulikuks ja kindlaks. Presidendi arvates on SALT II kokkuleppe kinnitamise küsimus täielikult omaette küsimus ning seda ei tohi siduda vene sõdurite Kuubalt äraviimisega nagu seda on nõudnud mõned senaatorid.

Iisrael mures

TEL AVIV — Iisraeli valitsus on mures Carteri positsiooni pärast, mis on muutunud halvemaks pärast Youngi vallandamist. Aasia diplomaadid naeravad, et Carter „täitvat Begini käske".

Austria kantsler Kreisky väidab, et varsti tunnustavat kõik Euroopa riigid PLO'd.

AKADEEMILINE KODU korraldab reedel, 14. sept. 1979 kell 7 õ. Tartu College'is

disco tantsu

Tulge tantsukingades!

MAGDA PIHLA MAALIDE NÄITUS
(open house)
15. ja 16. septembril kell 1—9 p.l.
Aadress: 774 Parker Cr. Burlington, tel. 634-8334
TERE TULEMAST KÕIGILE!

COSMOPOLITAN OPERA esitab
Puccini
LA BOHEME
Marcello osas AVO KITTASK
Ryerson Theatre, 43 Gerrard St. East, Toronto — 14. ja 15. sept. kell 8 õ. — Pääsmete reserveerimine tel. 595-5088 või 783-0477, eelmüük Abistamiskomitees ja Mt. Pleasant POKO' äris.

ESTO '80
VÕIMLEMISRÜHMAD ALUSTAVAD
oma tegevust neljapäeviti kell 6 p.l. JESSE KETCHUM PUBLIC SCHOOL'is (Bay & Bloor) ja teisipäeviti kell 7 p.l. GLENVIEW AVE. PUBLIC SCHOOL'is (Lawrence & Avenue Rd.)
Registreerimine nendesse rühmadesse toimub 17. sept. kella 6—8 õ. Glenview Ave. Public School'is, 401 Rosewell Ave. — Informatsiooniks helistada: Merike Toomes, tel. 493-0795

WIIRALT' FESTIVAL
Nov. 3 ja 4

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $32.—, poolaastas $18.— ja veerandaastas $9.50, kiripostiga aastas $53.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.—.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $35.—, poolaastas $19.— ja veerandaastas $10.50. Kiripostiga USA-s: aastas $58.—, poolaastas $30.— ja veerandaastas $16.50.

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $69.—, poolaastas $34.50 ja veerandaastas $18.—.

Aadressi muudatus 40 c. — Üksiknumbri hind 40 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

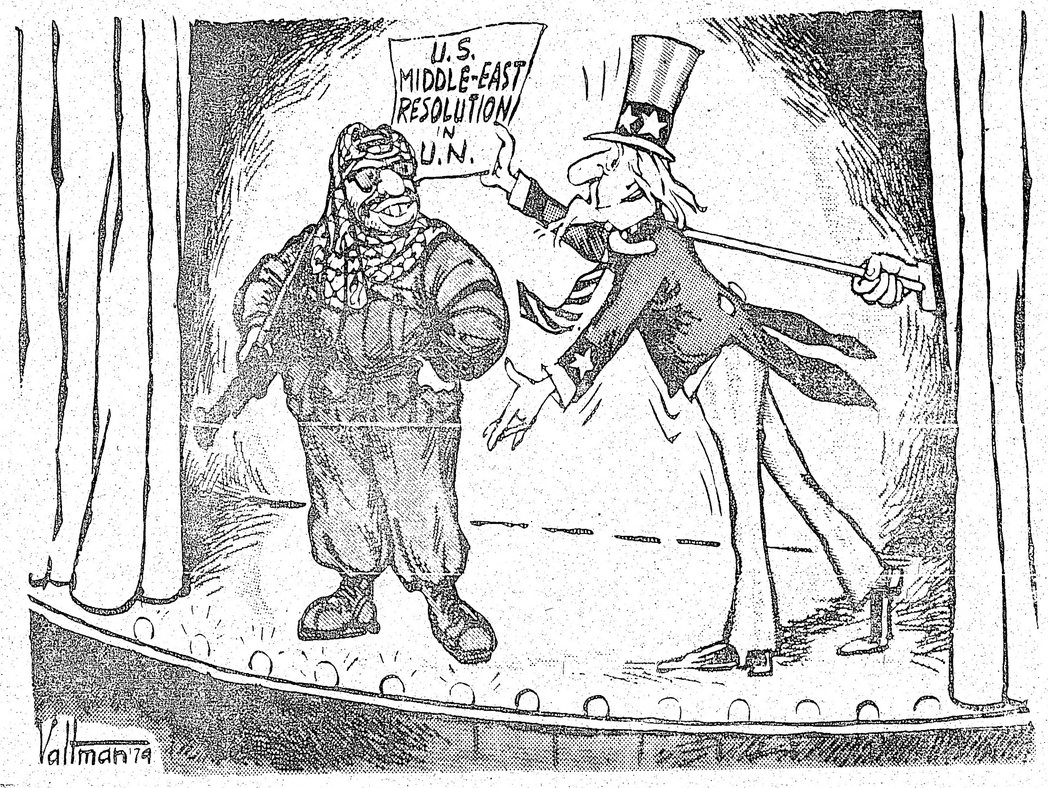

Mida andis Teine maailmasõda

Tundub nagu uskumatuna, et Teise maailmasõja algusest on möödunud juba nelikümmend aastat. See oli 1. septembril 1939 kui Hitleri soomusarmeed tungisid üle Poola piiri ja süütasid sellega maailma verisema ja laastavama kokkupõrke, mis nõudis miljoneid surmaohvreid ning muutis märgatavalt maailmakaarti. Sõja tulemusena purustati teljeriigid Saksamaa, Itaalia ja Jaapan, Inglismaa kaotas järk-järgult oma kolooniad ning sõja varemetele kerkis uue koloniaalriigina Nõukogude Liiduks nimetatud Venemaa, kelle väed tungisid Euroopa südamesse ning kelle otsesse või kaudsesse valdusesse langesid ka Balti ja Ida-Euroopa riigid.

Teise maailmasõja otseseks põhjustajaks oli Hitleri vallutuspoliitika, mille eesmärgiks oli kujundada Saksamaast maailma valitsev riik. Hitleri esialgse edu põhjustajaks ei olnud kahtlemata mitte ainult saksa armee tugevus, parem väljaõpe ja moodne relvastus vaid ka lääneriikide ükskõiksus ja saamatus Hitleri õigeaegseks pidurdamiseks, mida võib teataval määral võrrelda läänemaailma praeguse kõhkleva ebajärjekindla poliitikaga N. Liidu suhtes. Sõja avapaugu võimaldas Hitlerile N. Liidu ja Hitleri Saksamaa vahel 23. augustil 1939. aastal sõlmitud „mittekallaletungileping, mille raamides Saksamaa andis sajajase lisaprotokolliga N. Liidule vabad käed Baltikumis, mis kujunes saatuslikuks Balti riikidele. Mõlemad diktatuuririigid kalkuleerisid, et see kokkulepe annab neile sõjategevuse puhkedes suuri eeliseid — sakslased lootsid lääneriikidele kallale tungides vältida selle lepinguga kaherinde sõda, kuna Stalin omakorda kalkuleeris, et Saksamaa saab läänerindel suurte kaotuste osaliseks, mis võimaldab N. Liidul talle sõja teises faasis selja tagant kallale tungida.

Stalini lootused teatavasti ei täitunud, kuna läänerinne varises kiirelt kokku ja Saksamaa sai koondada oma jõud Venemaa vallutamiseks. Kuid ka Hitleri plaanid ei arenenud kavakohaselt — N. Liit ja läänеriigid lõid omavahelise liidu, mille tulemusena Hitleri armeedel tuli lõpuks ikkagi pidada kaherinde sõda, mis kujunes ka Saksamaale saatuslikuks.

Teise maailmasõja sündmusi ja telgitaguseid vaadeldes tuleb eriti silmas pidada, et maailma uue maakaardi kujundamine ei toimunud ainult lahinguväljadel vaid ka riigijuhtide omavahelistel nõupidamistel, millistest eriti dramaatiliseks kujunes n.n. Jalta konverents, kus läänеriikide esindajad president Roosevelt ja peaminister Churchill tegid N. Liidu diktaatorile Stalinile suuri järelandmisi ning kujundasid Euroopa praeguse pildi. Jalta konverentsil otsustati ka jaotada Saksamaa ning jagada Berliin nelja okupatsioonivõimu vahel, mis on osutunud üheks suuremaks ja rumalamaks järelandmiseks venelastele, mille tulemused annavad veel praegugi, neliküмmend aastat hiljem, valusalt tunda.

Mida saavutati Teise maailmasõjaga? Kas täitusid kõik need suured lootused ja hiilgavad tulevikupildid, mis pidid realiseeruma pärast Saksamaa kokkuvarisemist? Kahjuks ei. Kui läänеriigid alustasid oma koostööd N. Liiduga Hitleri Saksamaa purustamiseks, siis võib seda nimetada „tantsuks vanakuradi vanaemaga". Loodi kokkulepe ühe kurjategijaga teise kurjategija kahjutuks tegemiseks ning selle kokkuleppe tagajärjed heidavad oma lummutusliku varju praegusele maailmale. N. Liidule Teise maailmasõja ajal tehtud suurte järelandmiste tulemusena on Moskva võim pidevalt kasvanud ning üks riik teise järele kaob Kremli imperialistide ja koloniaalriigi organiseerijate täitmatusse rüppe. Miljonid inimesed mõrvatakse ja näljutatakse surnuks kommunistlike valitsejate poolt ning sajad tuhanded põgenevad „punastest paradiisidest", mis on rajatud Moskvast jagatud majandusliku abi ja relvade toetusel. Kogu Ida-Euroopa ägab Moskva tääkide najal püsiva kommunistliku terrori all ning Balti riigid on maetud „nõukogude vabariikidena" raudse eesriide taha.

Kokkuvõttes võiks öelda, et Teise maailmasõja tulemused on masendavad. Läänеriikide juhid alustasid sõda natsi Saksamaa vastu kahtlemata suurte ideedega ja õilsate mõtetega, kavatsedes maailmast hävitada õelust ning pidurdada diktaatorliku Saksamaa arenemist maailmavõimuks, kuid sõja lõpufaasis läks läänеriikide juhtide kitsa silmapiiri tulemusena midagi tõsiselt viltu ja läänemaailmal tuleb nüüd võidelda uue tugeva ja salakavala vastasega, mis oma põrandaaluse rahvusvahelise õõnestamistegevusega on palju ohtlikum kui seda oli Hitleri Saksamaa.

K.A.

Komisjon uurib Petro-Canada küsimust

OTTAWA — Kanada valitsus nimetas neljast ärimehest koosneva komisjoni, kes hakkab uurima, milliseid sektoreid võiks eraettevõtetele müüa riigile kuuluvast energia ettevõttest Petro-Canadast. Energia minister Ramon Hnatyshyn tegi ühtlasi teatavaks, et valitsus jätab enda kontrolli alla kolm tähtsamat Petro-Canada senist funktsiooni — Kanada valitsuse läbirääkimised õliriikidega õliimpordi lepingute sõlmimises, uute õliallikate otsimise kaugemates põhjapiirkondades ja õliliiva töötsuse väljaehitamise. NDP juht Ed Broadbent mainis pärast Hnatyshyni avaldust, et kui valitsus üritab Petro-Canada likvideerimist, siis esitab NDP konservatiivide vähemusvalitsuse vastu parlamendi kokkutulekul umbusaldus.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

Ida-Eestis isegi suvepäevad vene keeles

Kollektiviseerimine viis Eesti põllumajanduse häbiväärsele langusele

Okupeeritud Eestist välja jõudnud informatsioonis reageeritakse teravalt ühe „Sirbis ja Vasaras" ilmunud kirjutisele eestlaste vahekorra kohta venelastega. Kui „Sirbis ja Vasaras" ollakse häiritud sellest, et eestlased ei ole vaimustatud venelastest, siis üteldakse selle kohta, et „venelastega oleme kõvasti mööda pükse saanud. Või sotsialismiga? Oleme harjunud neid samastama". Edasi öeldakse venelaste kohta, et venelasi takistab eesti rahvaga sõbrunemast nende ilmne suurrahvale omane arvamine, et ainuke tõsiselt võetav rahvas maailmas on venelased.

Eestlaste poolt on takistused ajaloolised ja majanduslikud. Kui kuulutataks välja salajane rahvahääletus, kes eestlastest soovib elada koos venelastega, kes eelistaksid soomlast, rootslast, sakslast, ameeriklast jne. siis võib olla veendunud, et venelased jääksid selles reas viimasteks.

Liiga palju on venelased näidanud end halvast küljest.

Kui venelased saabusid oli varsti kogemuseks, et niipea kui selja pöörad, on midagi kadunud. Varastati kõige tühisemaid riietuseesemeid ja toiduaineid, rääkimata hobustest ja lammastest. Algasid Siberisse saatmised. Niisugust terrorit pole vist kusagil maal esinenud. Paistis olevat mingi plaan, mitu protsenti rahvastikust ära viia, ja see plaan täidetigi.

Pärast kolhoseerimist tuli sõna tõsises mõttes pärisorjuslik ajastu. Tööd tuli teha kolhoosis 12—16 tundi päeva, kuid tasu oli vaid sümboolne. Elatise muretsemine pidi toimuma pärisorja vabast ajast. Peamise elamise muretsejaks oli lehm.

Sellele aga heina teha ei lubatud. Nii uidati ööseti kotid käes mööda põlde-heinamaid, et lehmale toitu kokku varastada.

Nii õpetasid venelased ja kommunism varastama. Nüüd enam ei varasta enam keegi kotikesega, vaid vargus käib reeglite kohaselt mehhniseeritult ja angroo. Varastatakse isegi terveid vabrikuid, toodanguid ja tooraineteid partiisid.

Mitte sõda ei laostanud Eesti põllumajandust, vaid kollektiviseerimine viis põllumajanduse lausa häbiväärsele langusele. Teravilja saagid 5 ts. hektarilt, lehmade piimatoodang 1000 kg. Mis poolehoidu sai olla valitsusel, riigikorral või rahvusel, kes sellise korra Eestimaale tõi? Ainult viha ja põlgust kasvatati.

Hariduse ja kultuuri alal valitseb Nõukogude Liidu rahvaste hulgas tohutu ebavõrdsus. Seda näeb näit. kui raamatukogudes võrrelda, mida saab venelane ja mida eestlane oma emakeeles lugeda, ja seda Eestimaal! Või jälle teistpidi, millises armetus olukorras on Vene Föderatsiooni territooriumil elavad väikerahvad.

Faktiliselt need rahvad on hävimas, sest väga vähe on venelastest etnograafe, kes tunneksid huvi nende kultuuri säilitamiseks.

Keele küsimus on samuti üsna tüütu. Ja lahendatud ebavõrdselt. Võrdsus oleks siis, kui igaüks räägiks oma keelt ja tõlki poleks vaja. Praegu aga lohisevad laulupeodki venekeelselt, mis teeb nende ava- ja lõputseremooniad kohmakaks ja paneb eestlasi järjekordselt vihastama ebavõrdsuse pärast. Eriti peremehelikud on venelased Ida-Virumaa linnades. Eesti keelt kõnelevad venelased on seal haruldused. Vanemad eestlased on sealseis kauplustes, polikliinikutes ja apteekides lausa hädas. sest neis asutustes ei ole tõlke.

Ka kõik suuremad nõupidamised ja ülelinnalised üritused toimuvad seal vene keeles.

Isegi suvepäevad toimuvad vene keeles. Kui noored tahavad minna eestikeelsetele suvepäevadele, siis öeldakse, et see on lõhestuspoliitika. Eestlased ja venelased neis kohtades elavad koos nagu õli ja vesi — ühes pütis küll, kuid ei segune.

Eestlasi paneb imestama see aktiivsus, millega venelased oma kodukoha maha jätavad ja massiliselt emigreeruvad küll Baltimaadesse, küll Kaukaasiasse ja Kesk-Aasiasse. Kas oma Rjazani või Tambovimaal ei suudeta luua majanduslikke tingimusi, mis need maad teeks elamisväärseks? Või on siiski tegemist Nõukogude Liidu valitsuse sihipärase tegevusega, et ääremaad oleksid segatud venelastega, küsivad eestlased kodumaal.

Balti riikide küsimus Ühendriikide Kongressis

Resolutsioon taotleb Balti riikide enesemääramise õiguse küsimuse päevakorda võtmist Madriidi konverentsil

NEW YORK (VES) — Balti riikide küsimuse teravalt päevakorral hoidmiseks, eriti Madriidis toimuva Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Konverentsi eel, on Kongressile esitatud rida resolutsioone. Nendest on kõige rohkem väljavaateid läbiminekuks Esindajatekoja liikme Edward J. Derwinski eestvõttel käigus oleval H. Con. Res. 147, millega sponsoritena on ühinenud juba 56 Esindajatekoja liiget.

Resolutsioonis on antud ülevaade USA Kongressi eelmistest sammudest Balti riikide küsimuses, seekordne aktsioon seotakse eelseisva Madriidi konverentsiga, presidendilt taotletakse USA vastavate asutiste energilist tegevust Balti riikide küsimuse tõstmiseks maailma avaliku arvamuse tähelepanu ette ja Eestile, Lätile ja Leedule maailmariikide poolehoiu ning toetuse võitmiseks ja lõpuks eriti aktuaalses küsimuses, 1. juulist s.a. kehtima hakanud N. Liidu seaduse kohta, mille põhjal ei tunnustata teiste riikide, ka USA kodakondsust isikutele, kes pärit N. Liidu territooriumilt, samuti ka nende lastele, kes sündinud ajal. kunas N. Liit nende vanemaid loeb olevat N. Liidu kodanikud.

Resolutsiooni läbiminekuks on tarvis eestlaste ja teiste Balti rahvusgruppide toetust pöördumistega Kongressiliikmete poole.

H. Con. Res. 147, mis väljendab Kongressi seisukohta Balti riikide suhtes, ja N. Liidu kodakondsuse nõude kohta teatavate USA kodanike üle, taotleb järgmist:

Olgu otsustatud Esindajatekoja poolt (Senati kaasnõusolekul), et

a) Kongressi seisukoht on, et tõelise rahu kindlustamiseks Balti piirkonnas eriti ja Euroopas üldiselt president peaks andma USA delegatsioonile Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Konverentsil Madriidis 1980. a.

taotleda Printsiip VIII täielikku ellurakendamist rahvaste enesemääramise ja võrdõiguste kohta,

(Järg lk. 5)

Kommentaarid

Okupeeritud Eestist välismaailmas elavatele eestlastele tasuta saadetav propagandaleht „Kodumaa" on eriti spetsialiseerinud Eesti Vabariigi ja eesti iseseisvusse perioodi mahategemisele, milleks ajaleht saadab koos oma regulaarse väljaandega välja ka mitmesuguseid eriväljaandeid. Need on trükitud osalt inglise keeles, et mõjutada sellega siin kasvanud nooremaid generatsioone, kelledele Tallinna propagandameeste arvates inglise keel on „suupärasem" kui eesti keel, kuid osalt ka eesti keeles, millega üritatakse vanemate Eestis elanud generatsioonide peibutamist ning nende tutvustamist telgitaguste „faktidega".

Materjalid tegelevad nii Eesti sise- kui ka välispoliitikaga, mõned neist propagandabroshüüridest on üsna osavalt koostatud, varjates materjali sihiliku valikuga ja paljude eluliste faktide kõrvale jätmisega tõelist olukorda, kuna teised kujutavad endist jämedat kirvetööd, mis meelitab põlastava või iroonilise naeruvine näole isegi kõige võhiklikumale lugejale.

Oma viimase numbriga on „Kodumaa" propagandistid pagulaskonda jälle „rikastanud" uue väljaandega, „Millega riigipea rahul ei olnud". Selles kurdetakse, et pagulaseestlased on idealiseerinud Eesti Vabariigi aegset olukorda ning Eesti Vabariigi presndenti Konstantin Pätsi, kes ei olevat lugu pidanud demokraatiast ning olevat kogu võimu enda kätte haaranud. Neid väiteid püütakse tõestada üksikute väljavõtetega K. Pätsi kõnedest. Selline menetlusviis on teatavasti vana trikk, kuna kõnede väljavõtetele lisatud kommentaarid, mis peavad täitma kõnede puuduvaid osi, annavad olukorrast ja kõne mõttest hoopis väära ja väänatud pildi.

Kuidas „Kodumaa" sulemehed ajalugu teevad, selle kohta annab selge näite sama viimane „Kodumaa" number, kus kirjeldatakse Eesti revolutsioonilise liikumise ja vana kommunistliku tegelase Taavet Pärna elulugu. Taavet Pärn oli suurte teenetega kommunist, kes tegutses trükitöölisena Tartus ja Petrogradis ning juhtis 1918. aastal punaste okupatsiooni ajal Tartus trükikodasid. Hiljem oli ta Võrus erakorralise komisjoni komissar ja Lõuna väegrupi tagala komissar. 1920. aastal saadeti ta põrandaalusele parteitööle Eesisse kus ta valmistas põrandaaluse töö organisaatorile Viktor Kingissepale trükitöid. Ta arreteeriti 1922. aastal ja mõisteti kaheksaks aastaks sunnitööle. 1930. aastal vahetati ta poliitvangina N. Liitu. Ning kogu selle teeneka kommunisti eluloo lõpplausena mainib „Kodumaa" lakooniliselt, et Taavet Pärn suri 27. märtsil 1939. aastal.

(Järg lk. 3)

VALVEARST NÄDALALÕPUL

15. ja 16. sept. dr. J. Marley ja dr. R. Pahapill, tel. 921-7777.

22. ja 23. sept. dr. R. Pahapill. tel. 921-7777.

Eestirootslaste kodukohapäev Stokholmis

Eestirootslaste 34. kodukohapäev peeti 26. augustil Stokholmis. Pidukõne pidas pastor Sigfried Hoas, Dnjeperi kallastel Ukrainas sündinud ja üles kasvanud „vanarootslane". Oma isa surma järele 1941. a. Rootsis võttis ta üle vanarootslaste vaimse juhtimise. Viimased on ka Venemaal jäänud luterlasteks ja see usuline eraldumine venelastest hoidis neid koos ligi 150 aastat rootsi rahvakilluna kaugel Lõuna-Venemaal.

H. KIRIK
Insurance
Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

„Kodumaa" võltsib omameeste elulugusid nagu ta suvatseb võltsida Eesti Vabariigi aega. Tegelikult Taavet Pärn ei surnud loomulikku surma, vaid surmati, õigemini mõrvati Stalini tapakeldrites. Seda kinnitab Eesti Nõukogude Entsüklopeedia, kus mainitakse Taavet Pärna surma kohta: ebaseaduslikult represeeritud (s.t. karistatud), posthuumselt rehabiteeritud.

Vanarahvas suvatses öelda, et valel on lühikesed jalad. Kommunistide valedel on need nii lühikesed, et jäävad isegi takerduma valesid esitava ajalehe veergudele.

*

Meie oleme kuulnud palju meeltülendavaid jutte N. Liidu ja läänemaailma vahelisest koostööst, kultuurivaranduste vastastikuse vahetamise vajalikkusest ja kõigist sellest ilust ja aust, mis sellise tegevusega kaasas käib. Need vahetustehingud ei arene siiski nii sujuvalt nagu läänemaailmas seda ette kujutatakse ning nagu seda arvavad ka mõned pagulaseestlased, kes Tallinnas tegeleva Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühinguga kontakti otsivad ja selle propagandaorgani tegelikkude eesmärkide ees oma silmad kinni pigistavad.

Läänemaailma kultuurivahendajad said hiljuti õppetunni Bolshoi balletitrupi tantsijatepaari Aleksander Godunovi ja Ludmilla Vlasova dramaatilise ärahüppamise looga ning nüüd on neile antud uus kapatäis külma kümblust Moskvas toimuval rahvusvahelisel raamatunäitusel, kus venelased konfiskeerisid üle 40 Ühendriikide kirjastajate poolt kirjastatud raamatu ja keeldusid sissesõiduviisade andmisest Ühendriikide kirjastajale Robert Bernsteinile ning Korea ja Iisraeli esindajatele. Konfiskeeritud raamatute hulgas olid sellised teosed nagu Ühendriikide välispoliitika ajalugu karikatuurides, ajaloolase John Tolandi biograafia Adolf Hitlerist, Alexander Solzhenitsõni teosed ning Briti kirjaniku George Orwell'i satiiriline teos „Loomade farm", milles kommunistlikku süsteemi armetult piitsutatakse ja naeruvääristatakse.

Raamatute konfiskeerimine Moskvas toimuval raamatunäitusel viitab venelaste otse haiglasele hirmule kommunistlikku süsteemi kritiseerivate raamatute ees. See hirm on tunginud näituse korraldajate lihasse ja luusse, kuna kardetakse, et isegi selliste raamatute nägemine (välismaiste teoste ostmine näituselt on keelatud) võib ühe õige nõukogude inimese ära rikkuda.

AMI

(Järg lk. 3)

Eestlase muusika lindile raalinumbrite kaudu

Toomas Treumuth vestleb oma jõudmisest esimese heliplaadini

Üks maailma suuremaid ja tuntumaid filmi-ja heliplaadikompaniisid Warner Brothers (WEA) Ühendriikides andis möödunud kuul välja heliplaadi eesti noormehe Toomas (kunstnikupäraselt Tom) Treumuthi helilooming ust, kus ta ise oli üheks „True Myth" (truu müüt) nimelise grupi organiseerijaks, produtsendiks ja mängijaks. Noor helilooja ja muusikamees Tom Treumuth vestles „Vaba Eestlasele" oma tööst muusika õppimisel, ettevalmistamistest heliplaadi produtseerimise õppimisel ja sellest uues raalisüsteemis sissemängust, mis on uhiuus maailmas, kuna Treumuthi grupi heliplaat on alles teine maailmas, esimene aga Kanadas.

TOOMAS TREUMUTH

T. Treumuth ise iseloomustab oma muusikat kui klassikalist rock'i. Enamus töödest on vokaalsed, ainult üks instrumentaalne.

26-aastane Tom Treumuth on siiani elanud muusikaga. Ta on pärit muusikalisest perekonnast, õppis kaheksa aastat Toronto konservatooriumis klaverit. Oma klaveriõpingute kõrval ei kaotanud ta huvi rock-muusika, eriti briti klassikalise mõjuga rock-muusika vastu, mis ta viiski selle muusika juurde.

Ta katsetas mitme grupiga Torontos, kuid märkas siis, et on kasulikum õppida nii palju gruppi siduvaist komponentidest ja kompositsioonist kui võimalik.

Ta alustas õpinguid Fanshawe kolledzhis, Londonis (Ont.) Seal sai omale kindla kuju ka grupp, kellele anti organiseerija Treumuthi nime järgi nimeks „True Myth". Algasid lugematud harjutused, helilindistamised ja oma töödele heliplaadistaja otsimine. Tänavu märtsikuul õnnestus WEA-ga lepingu sõlmimine, millele järgnes väsimatu töö kuni heliplaadi valmimiseni. Selle grupiga on seni ka mõnel pool esinetud ja suudeti maailmakuulsale heliplaadikompaniile niivõrd läheneda, et see lepingu sõlmis.

Küsimusele, kuidas nad nii kaugele jõudsid, vastas Tom Treumuth naeruliselt, et see võttis kaks ja pool aastat, aga nüüd hindavad ameeriklased seda muusikat niivõrd, et nad maksid esimese heliplaadi valmistamiskuludeks 60.000 dollarit ja tasusid grupiliikmeile ka küllaltki tõhusa honorari.

Igatahes nüüd on sõlmitud viieaastane leping, kohustusega igal aastal kaks heliplaati välja anda. Tom ütlebki, et kuigi esimene heliplaat alles eelmisel kuul turule jõudis, on käsil ettevalmistused järgmiseks. Kui WEA usub, et „oleme head, siis tuleb meil seda ka oma töödega näidata," arvab ta.

Selline suurkomanii tagab, et heliplaat ilmub peagu 20 maal. Tuleval aastal jõuab see turule ka Euroopas. Huvi on publiku hulgas suur, juba koheselt müüdi Torontos üle 5000 heliplaadi, mis Kanadas on vägagi hea algus, kui arvestada, et „kuldplaadini" jõutakse siin 50.000-ga. Kanada raadiojaamad on seda mitmel pool tutvustanud, ka grupi kohta informatsiooni lisanud.

Teataval määral on huvi suurendanud uuesüsteemiline heliplaadi valmistamise tehnika, millele kanada ajakirjandus on laialdaselt tähelepanu andnud, kuna kriitikud pole väsinud selle süsteemi kõlalist puhtust kiitmast.

Kuid grupil on järgmiste heliplaatide valmistamise kõrval veel teisigi plaane. Grupil on kavas esinemised eeloleval sügisel, on ettenäha ka oma kontsert. Nii võib viieliikmeline kanada grupp tähelepanu leida. Kuna rock-muusikal on laialdane publik, siis küsides kui suure saali ta mõtleb alul üürida, arvab Tom Treumuth, et Maple Leaf Garden on esialgul kindlasi liiga suur ja aitab väiksemastki.

Ilmunud heliplaadil esitatud muusikast on kolmveerand Tom Treumuthi oma looming. Mõnel puhul pärineb temalt ka tekst, või on see koostöös tehtud teiste grupikaaslastega. Samuti on osa meloodiaist grupiliikmete ühistöö.

Heliplaat on esimene Kanadas selles süsteemis sissemängitud. Senine viis helilindistamisega on elimineeritud. Uut süsteemi nimetatakse ka otse-heliplaadile mängimiseks, kus raalil on iga noodi jaoks oma number, mis otse heliplaadile elektrooniliselt üle kantakse ja „jälle oma koha leiab". Selletõttu on välditud helilindistamisega seotud lisahääled ja kahinad ning tulemuseks on tehniliselt väga kõrgekvaliteediga heliproduktsioon.

Praegu on selliseid raale (ehk kompuutereid) maailmas ainult kaks ja üks tuli sissemängu ajaks Torontosse tuua. Kuid juba nähakse ette, et suured heliplaadikompaniid hakkavad kibekiiresti eriti just klassikalist muusikat uues süsteemis heliplaadistama, et täiuslikkust saavutada.

Tom Treumuth ütleb siiski, et selle kvaliteedi märkamiseks peab olema helisüsteem vähemalt 500-dollarilise väärtusega.

Kuna heliplaadistamine toimub numbritega, siis ongi selle nimetuseks „digital" (numbriline).

Jõudmine sellisele heliplaadile on siiski olnud suure töö tulemus ja Tom Treumuth ütlebki, et õnneks on tal olnud väga arusaaja abikaasa, kes on teda õppimisel toetanud, aga on ka jõudnud väljakuuluta neid lugematuid koduseid „kontserte", mil nad oma kodus harjutasid. Ta arvab, et põhjuseks on, et ka naine on eestlane, endine Kalev Estienne võimleja ja rahvatantsija Monica Wallman. Ta on ka ise aktiivne muusikahuviline ja põnevusega jälginud abikaasa õpinguid, püüdlusi ja edusamme kuni oma loominguga heliplaadi ilmumiseni.

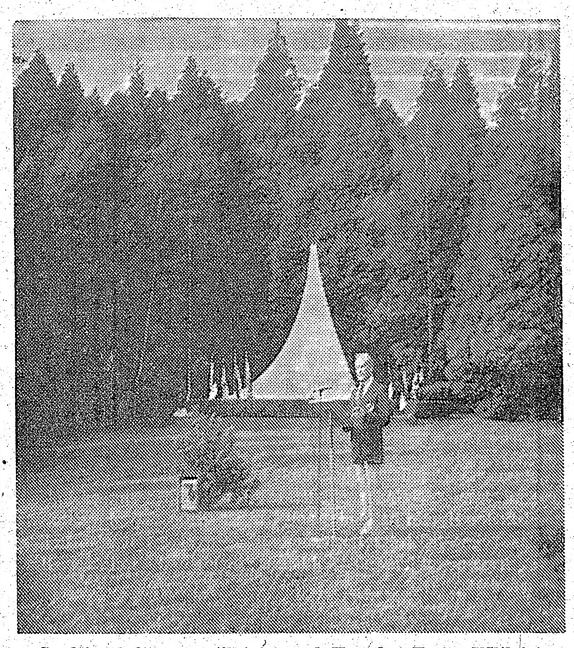

Seedrioru 25. augustil toimunud Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu juubeliaktusel pidas kõne Ühendriikide armee kol. ltn. Ylo Anson, keda näeme kõnetoolis. Tagaplaanil Seedrioru mälestussammas. Foto: E. Lindaja

ESTO-80 vajab raha

STOKHOLM — ESTO-80 töö jaoks on rohkem raha vaja. Majandustoimkond palub kaasmaalastel võimalikult palju toetust ka tulevikus anda.

1977—1978 laekus 177.307 krooni toetust. Panga intress 7034. Kokku 184.341 krooni.

20. juulini 1979 on sisse makstud 61.976 krooni toetust kaasmaalastelt. Invandrarverket on toetuseks maksnud 15.800 krooni. Siiani on käesoleval aastal laekunud 77.776 ja kogusumma on sellega tõusnud 262.117 kroonile.

Kuludeks on välja makstud 102.117 krooni. Peamiselt on rahad läinud selleks, et võimaldada toimkondade tööd. Alles on hetkel umbes 160.000 krooni.

ESTO-80 keskseks tööks on eelarves ette nähtud 300.000 krooni (ca $100.000.—) Sellele summale lisanduvad toimkondade kulud, mis juba siiani on neelanud 100.000 krooni. Toimkonnad vajavad vähemalt veel 50.000 krooni juurde.

Kokkuvõttes: Umbes 450.000 krooni on vaja eeltöödeks, 260.000 krooni on käes. Aidake kaasa!

*

Rootsi kroon võrdub praegu umbes 28-le Kanada sendile.

Baltisakslanna autobiograafiline teos

„Love's Loss, Love's Gain" on subjektiivne südantsoojendav jutustus Dorothee V. Kleisti elust, mis ilmus südasuvel Torontos (G. R. Welch Co. Ltd. kirjastusel).

Kirjastaja kirjeldab raamatut kui D. V. Kleisti perekonnalugu Eestis ja Saksamaal. Autor on sündinud jõukasse ja nooblisse maailma, kuid sattus siis eksiili ja vaesusse. Ta puudutab ka poliitilist olukorda Euroopas I maailmasõja lõpust läbi Hitleri rezhiimi, tema sekkumist Hitlerinoorte organisatsiooni, sõjaaegset abielu Saksa mereväes teeniva arstiga ja selle kõrval oma võitlust Jeesuse Kristuse armu võitmiseks.

Ta tuli koos pojaga Kanadasse ja jutustab oma kohanemisest siin. D. V. Kleist on praegu Toronto Western Hospitalis medikal-sekretär.

Aiandusklubi käis Vinelandis

Üle 60-ne osavõtja huvitaval väljasõidul

26. augustil korraldas Toronto Eesti Aiandusklubi bussiga väljasõidu Vinelandis asuvasse Cherry Avenue Farms Ltd. puuvilju kasvatavasse tallu. Taani päritoluga peremees S. Moyer majandab talu koos eestlannast abikaasaga (neiupõlve nimega Kond). Mõlemad abielupooled on lõpetanud Guelphi ülikooli aiandusalal.

Talu ajalugu viib 1790-nendatesse aastatesse, mil peremehe esivanemad asusid Pennsylvaniast Kanadasse, saades siin valitsuselt 100 aakrilise maatüki. Lähedases naabruses asub ka pereproua Võrumaal pärinevate vanemate puuvilju kasvatav talu. Vanasti põlluviljade hoidmiseks, kariloomade, lammaste ning hobuste jt. kasutusel olnud küünid on muudetud puuviljade hoidlaiks ja kaunilt dekoreeritud müügikohaks.

1801 ehitatud elumaja vanaosa olevat vanasti kasutatud mennoniitide kirikuna.

Tänapäeval kasvatatakse 140 aakrilisel pinnal igemale 25.000 viljapuud, viinamarja ja muud marjapõõsast. Erinevad liigid ja sortide praktiline valik kindlustavad saagi juunist kuni oktoobrini.

Arvukalt saabuvate puuviljaostjate sõidukid täitsid peagi avara parkimisväljaku. Lisaks meie grupi bussile saabus ka neid veel mujalt. Kaasmaalasi oli kohal üle 60-ne. Mitmed tulid ka autodel Torontost, Jõekäärult, St. Catharines'ist jm. Igale ostjale anti informatiivne voldik ja lisaks virsiku kasutamisõpetus.

Kogu Moyeri perekond koos palgalistega oli tegevuses ostjaskonnaga, nende veoga valmivate viljade juurde, korjatud puuviljade kaalumisega jne.

Meid tervitati pererahva poolt ja paluti pärast kehakinnitamist asuda virsikute ja pirnide korjamisele. Müügivalmis olid virsikud Redhaven ja Velvet ning Bartlet pirnid. Kõik nimetatud puuvijad sobivad söömiseks, sissetegemiseks ja külmetamiseks. Naela hinnaks oli 30 centi. Aeg möödus viljapuudelt saaki korjates kiiresti. Seekord ei olnud võimalik kirsse ega ploome korjata. Buss täitus peagi puuvilja korvidega ja pärast tänu pererahvale algas sõit Toronto suunas.

Hamiltonis tehti peatus Botaanika-aias. Siin vaadeldi roose Centenniali roosiaias ja suvelillede katselappe. Arvukate rooside hulgas võlus vaatlejaid eriti siravpunane Saksa päritoluga roos Burghausen. Suvelillede katselappidel esinesid uute sortide kõrval ka tuntud kaunimad sordid. Siin oli arvukalt pruudisõlgi (Zinniad), eriti meeldiva mulje jätsid Peter Pan ja Red Sun. Hiina rooside hulka kuuluv suure punaseõielise Hibiscus Rose Mallaw oli tähelepanu objektiks uue võrdlemisi suure viljalise ornamentaalse pipra Holiday-Time kõrval. Viimane oli ka üleameeriklalistel valikvõistlustel 1980-aastaks esiritta jõudnud. Huvipakkuvad olid ka arvukad kilbirohtude, peiulillede, saialillede, pelargooniumide jt. katselapid.

Huvitav väljasõit lõppes kell 6 õhtul Toronto Eesti Maja ees. Kõigi osavõtjate tänu kuulus korraldajatele.

Tänuväärse töö väljasõidu kavandamisel, organiseerimisel ja läbiviimisel olid teinud T.E. Aiandusklubi sekretär Maimu Usin ja abilaekur M. Jaosaare.

Mitmelt poolt avaldati mõtteid, et selliseid väljasõite võiks suvel rohkem olla.

EKs

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$32.—	$35.—
Poolaastas	$18.—	$19.—
Veerandaastas	$ 9.50	$10.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$53.—	$58.—
Poolaastas	$28.—	$30.—
Veerandaastas	$15.—	$16.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $69,—, poolaastas $34.50, veerandaastas $18.—

Aadressi muudatus 40 centi. Üksiknumbri hind 40 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „____" _____ 197___. Tellimise katteks lisan $ _____ siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi _____

Aadress _____

JUHANS, Julius Jüri p.

sündinud 30. juulil 1904

Teda otsivad: abikaasa Ellen Juhans, sünd. 11. apr. 1911 ja tütar Siiri Vainula, sünd. 31. juulil 1939. Teatada: USSR, Eesti NSV, Tallinn, Ranniku tee 19 A

SIIRI VAINULA

PIKA RASKE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS MINU UNUSTAMATA ARMAS ABIKAASA

MANIVALD V. RANDLA

Sündinud 15. novembril 1907 Haapsalus
Surnud 5. septembril 1979 Torontos

Mina olen ülestõusmine ja elu.
Kes minusse usub, see peab elama,
ehk ta küll sureb, ütleb Issand.

Sügavas leinas

abikaasa ALICE

Tõsist EESTI VABADUSVÕITLEJAT ja hääd sõpra

kapten MANIVALD RANDLA't

mälestavad leinas

ILMAR HEINSOO abikaasaga
HANS LUPP abikaasaga
ANTS MÄGISO abikaasaga
VALDEK RAIEND abikaasaga
HARALD TEDER abikaasaga
EDUARD UDUSTE abikaasaga

OMA ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA JA RELVAVENDA

MANIVALD V. RANDLA't

mälestavad vaikses leinas

HEINO ELKEN abikaasaga
REIN KORI perekonnaga
ALBERT LEPSON perekonnaga
VIKTOR LEPSON perekonnaga
ASUNTA KIRTSI
MEETA LAINURM

ARMAST ONU

FRIEDRICH LAHT'e

sündinud 31. mail 1902 Nasval
surnud 3. septembril 1979 Oskarshamnis

mälestavad kurbuses

LUDVIG LAHT perekonnaga
BERNHARD LAHT perekonnaga
ALMI METS abikaasaga

OMA KAUAAEGSET ENDIST ESIMEEST

kapten MANIVALD RANDLA't

mälestab leinas

TORONTO EESTI VÕITLEJATE ÜHING

LEINAS MÄLESTAME HEAD SÕPRA

MALLE PÄHN-KETEL'it

TONY ja SELMA HOGG
REIN ja MERIKE LUUD
AVO ja MADLI KITTASK
ANTS ja ANNE SAKS

OMA ARMAST VILISTLAST

rer.merc. MANIVALD RANDLA't

mälestab leinas

KORPORATSIOON UGALA

KAPTEN

MANIVALD RANDLA't

mälestavad

E.V. SÕJAKOOLI JA LENNUKOOLI LÕPETAJAD

ARMAST SÕPRA

MANIVALD RANDLA't

mälestavad leinas

HELMUT ja EVI AAVIK
OSKAR ja MEDEA GNADENTEICH
AUGUST ja AGNES KALA
KRISTJAN ja AINO KANGRO
RICHARD ja VALLI LELLEP
HERMAN ja EVI PALLAS
AKSEL ja HELJU SALUMETS
JAAN SOOTS
SELMA SPRENK
AUGUST ja HELGA SUMBERG
KALJU ja LYDIA TORI
ARNOLD TILL perekonnaga

KORPORATSIOON UGALA VILISTLAST

rer.merc. MANIVALD RANDLA't

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

ARMAST KSV. KANADA EESTI VÕITLEJATE ÜHINGUTE LIIDU ABIESIMEEST

kapten MANIVALD RANDLA't

mälestab leinas

KEVÜL JUHATUS JA LIIKMESKOND

OMA ENDIST LIIGET

MANIVALD RANDLA't

sündinud 15. novembril 1907 Haapsalus
surnud 5. septembril 1979 Torontos

mälestab leinas

EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS

LUGUPEETUD JA ARMAST KLUBI LIIGET

MANIVALD RANDLA't

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

TRUUD JA KOOSTÖÖPUUDLIKKU VABADUSVÕITLEJAT

MANIVALD RANDLA't

surnud 5. sept. 1979 Torontos

mälestavad

HAMILTONI EESTI VÕITLEJATE ÜHINGU JUHATUS JA LIIKMESKOND

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

723 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 ☎ 489-8802

ARMAST KLASSIVENDA

JUHAN PÜTSEP'a

mälestavad kurbuses

VÕRU SÕBRAD KODUMAAL JA VÕÕRSIL

Suri Mika Waltari

Helsingis suri pühapäeval, 26. augustil soome kuulus kirjanik Mika Waltari 70 a. vanuses. Tema esimesel romaanil „Suur illusioon" (1928) oli nii suur edu, et see tõlgiti otsekohe eesti ja norra keelde.

Edukaim romaan oli Waltaril „Egiptlased", millest USA-s valmistati hiigelfilm. Palju tema romaane on eesti keeles ilmunud ka paguluses Orto kirjastusel. „Egiptlased" ilmus eesti keeles „Sinuhe" nime all.

MÄLESTAN 4-DAL AUGUSTIL LAHKUNUD ALATI SÕBRALIKKU, ABIVALMIS JA RÕÕMSAT

BENITA SEEBERG'i

tema sünnipäeva puhul, 17-dal s.k.p.

Soovin Sulle igavikus — kallist rahu!

TALVA TAMAL

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich, 112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853. kantseleis, telefon 921-9417.

JUMALATEENISTUS on pühap., 16. sept. kell 1.30 p.l.

LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga on pühap., 30. sept. kell 3 p.l.. Järgneb koosviibimine kohvilauas.

Käsitööringi kokkutulek pärast suve on esmasp., 17. sept. kell 6.30.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0689
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391
„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 16. sept. kell 10.15 homm. pühapäevakooli algus. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid. Segakoor. Kell 6 õ. „Suviseid õnnistusi". Tunnistusi. Ansambel „Gloria". Valguspildid konverentsist.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
317 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toromo
M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 16. septembril kell 11 hommikul. Mängib Vaimuliku Orkestri trio Inga Korjuse juhatusel. Piiblitund kell 10 hommikul.

KOGUDUSE 31. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS pühapäeval 23. septembril kell 11 hommikul. Teenivad piiskop Karl Raudsepp ja koguduse õpetaja. Laulab CANTATE DOMINO koor Charles Kipperi juhatusel. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul. Leerieelsed kell 11 hommikul.

KODUMAALAT LAHKUMISE JA LANGENUTE MÄLESTUSJUMALATEENISTUS pühapäeval, 30. septembril kell 11 hommikul.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED igal pühapäeval kell 9.30 hommikul. Teenib õpetaja Aulis Jalonen.

EELTEADE: Leeri alguse jumalateenistus 21. oktoobril. Leerist osa võtta soovijail registreerida õpetajale.

NAISRINGI KOKKUTULEKUD algavad kolmapäeval, 19. septembril kell 7 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
862 Jones Ave. Toronto 6, Ont
Juhatataja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6. Ont.
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 16. septembril kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad J. Sepp ja A. Turve.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 16. sept. SURNUAIAPÜHA JUMALATEENISTUS Mt. Pleasant kalmistul kell 3 p. ja York kalmistul vanas osas kell 5 p.l.

Pühap., 23. sept. on KODUMAALT LAHKUMISE JUMALATEENISTUS kell 4 p.l.. Jutlustab õp. Elmar Pähn.

Pühap., 30. sept. JUMALATEENISTUS kell 11 homm. Ingliskeelne JUMALATEENISTUS kell 1 päeval.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisip. ja neljap. 6—8 kiriku käärkambris.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühapäeval, 16. sept. kell 11 homm. VÄLI-JUMALATEENISTUS perekond Hõbe ja Põdra talus, Virginia, Ont. (Hwy. 48 ja Royal Beach Rd.). Teenib Usuteaduliku Instituudi õpilane Hans Kivi.

Pühapäeval, 23. sept. kell 5 p.l. JUMALATEENISTUS Redeemeri kirikus.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 15. sept, kell 7 õ. PIIBLITUND. Allan Laur.

Pühap., 16. sept. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Külalistena Olga ja Margit Söderlund Rootsist. Kõneleb Allan Laur. Koor.

EGANGEELIUMI NÄDALA JUMALATEENISTUSED:
Teisip., 18. sept. kell 7.30 õ.
Neljap., 20 sept. kell 7.30 õ.
Laup., 22. sept. kell 7.00 õ.
Pühap., 23. sept. kell 3.00 p.l.

Külaliskõneleja Märt Vähi. Esinevad koguduse koor, solistid ja lauluansamblid.

MÜÜA JÕEKÄÄRUL
TALVEKINDEL MAJA
Lähemat informatsiooni
tel. 889-8131

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
698-2745
Teeme uusi ja parandame vana nii linnas kui ka suvilates
Müüme aknaid ja installeerime
WINDOWS BOUNDS
1916 Queen E, Toronto

Kanada valitsus rakendab soodustused elumajade ostjaile

OTTAWA — Kanada finantsminister John Crosby tegi teatavaks, et konservatiivide valitsus rakendab valimiste ajal lubatud soodustuste tegemise majade ostjatele juba käesoleval aastal. Nii võivad majaomanikud juba 1979. aasta tulumaksulehtedel oma sissetuleku esitamisel mahaarvestusi teha hüpoteekide intressisummade ja kinnisvaramaksude arvel. Finantsminister esitas oma teadaande Torontos majandusmeestele peetud kõnes, mainides ühtlasi, et majaostjatele soodustuste tegemisega arvestatakse sügiseses riigieelarves ning et soodustused hakkavad pärast seda koheselt maksma.

Rohkem USA nisu Venemaale

WASHINGTON — N. Liit on suurendanud oma nisuostu kvantumit Ühendriikides. Kogusummas ostavad venelased käesoleval aastal ameeriklastelt 15,5 miljonit tonni nisu, seega üks miljon tonni rohkem kui eelmisel aastal.

Pereheitmine ka Radio Liberty juures

Pärast paariaastast Münchenis elamist ja töötamist saabus Juta Juks-Virkmaa jälle New Yorki, kus ta jääb elama ja töötama. Samuti lahkus Münchenis seniselt töökohalt Radio Liberty toimetuses Torontost pärit Peeter Ristsoo, valides ka oma uueks töökohaks New Yorgi.

Teadaanne

Estonia Orkestri esimene harjutus toimub 26. sept. 1979 Eesti Majas. Samal ajal peetakse üldkoosolek algusega kell 7.30 õ. järgmise päevakorraga: 1. Koosoleku avamine ja rakendamine, 2. Tegevuse ja kassa aruanne 1979/80, 3. Tegevuskava ja eelarve 1979/80, 4. Valimised, 5. Kohal algatatud küsimused.

Palume kõiki osa võtta ja uued liikmed teretulnud.

JUHATUS

Väiksemateks
parandustöödeks
nagu veekraanid, tualetid, alumiinium uste-akende panek jne. helistage J. MEIUSI, tel. 225-3283

Balti riikide . . .

(Algus lk. 2)

c) Edasi on Kongressi seisukoht, et president peaks kasutama tema ametiasutisi kõigi pingutuste tegemiseks teiste rahvaste toetuste ja koostöö saavutamiseks Balti riikide iseseisvuse saavutamiseks.

Punkt 2. a) Kongress näeb sügava murega N. Liidu aktsiooni kodakondsuse nõudmiseks miljonite ameeriklaste üle, kes on sündinud USA-s või seadusepäraselt kodanikuks võetud.

b) Kongressi seisukoht on, et president peaks hoiatama N. Liitu võtmast ette mingeid aktsioone selle uue N. Liidu kodakondsuse seaduse alusel, mis oleksid ristivastupidised USA ja tema individuaalsete kodanike huvidele. Välisminister peaks informeerima kõnesoleva seaduse tingimustest USA kodanikke, kes kavatsevad külastada N. Liitu.

Uus korterimaja Vana Andrese kiriku ukse ette

Eestlastel ja lätlastel on võimalik uues hoones saada odavaid kortereid

Praeguste väljavaadete ja kalkulatsioonide põhjal valmib Toronto Vana Andrese kiriku vastas Carltoni ja Jarvise tänavate põhja idapoolsel nurgal 1982. aastal suur 16-korruseline korterimaja, milles on eesõigus odavatele korteritele eestlastel ja lätlastel kellede leidmisel vahetalitajana toimivad Vana Andrese kirikus asuvad eesti ja läti kogudused.

Vana Andrese koguduse õpetaja Andres Taul jutustab Vaba Eestlastele uue korterimaja ehitamise kohta, et eestlastele sai see teatavaks umbes aastapäevad tagasi.

Siis selgus, et TRIDEL Constr. Ltd. nimeline ehitusfirma oli omandanud Vana Andrese kiriku vastas Carltoni tänaval kahe miljoni dollari eest aakri suuruse ehitukrundi,

millele kavatseti ehitada pensionäride korterimaja, mille ehitamise finantseerijaks pidi kava kohaselt olema Toronto linn.

Eesti koguduse õpetaja Andres Taul ja läti koguduse õpetaja Juris Cailitis asusid uurima, kas selles hoones oleks võimalik eesõigustatud olukorras kortereid saada Vana Andrese kiriku ja eesti ja läti koguduse liikmetele. Selgus, et linnavalitsus ei saa sellist soodustust anda, kuna linnavalitsuses on registreeritud juba suur arv pensionäre, kes ootavad odavaid kortereid ning neil on nende saamisel eesõigus.

Vana Andrese eesti ja läti kogudustele avanesid oma koguduste liikmetele ehitatavas majas korterite saamiseks võimalused aga hoopis teist liini kaudu.

Nii selgus, et TRIDEL ehitusfirma vajab kiriku toetust tsooni-mise eeskirjade muutmiseks Carltoni tänaval asuval krundil ja kogudused olid nõus seda aktsiooni toetama sel juhul kui eestlastele ja lätlastele avanevad eesõigustatud võimalused uues hoones korterite saamiseks.

TRIDEL ehitusfirma leidiski lõpuks sellise võimaluse Cimpello Charitable Foundationi kaudu, kes on valmis ehitamist finantseerima ja ehitajatel ei ole vaja enam arvestada linnavalitsuse summadega ning linnavalitsuses registreeritud ootajatega odavatele korteritele.

Uus korterimaja kavatsetakse ehitada 16-korruseline kusjuures peasissekäik oleks Carltoni tänaval.

Plaanide kohaselt on uues korterimajas ühe ja kahe magamistoaga ning n.n. bachelor korterid. 16 korterit on ette nähtud invaliididele, kes võivad liikuda ringi ratastoolis ja kes on võimelised iseendid teataval määral aitama. Ehitus läheb eelarve kohaselt maksma 15 miljonit dollarit ning hõlmab 350—375 korterit. Hoones leiduvad ka vastavad koosviibimise saalid, lugemis- ja töötoad. Lõunapoolsele küljele ehitatakse solaarium, kus on võimalik kohvi juua, külalisi vastu võtta jne. Osale korteritele on ette nähtud autoparkimise võimalused.

Korterite hinnad on kalkuleeritud 150—250 dollarit alla turuhinna, kusjuures põhimõtteks on, et elanik maksab ühe neljandiku oma sissetulekust korterile. Korterimaja ei ole mõeldud mitte ainult pensionäridele vaid ka noorematele inimestele, kes soovivad linna südames oma töökohtade lähedal elada. Korterimaja majandamise ja korrashoiu organiseerijaks on vastavast professionaalsest firmast 3, koguduste poolt 3 ja TRIDEL ehitusfirmast 3 esindajat.

Hoone alumisele korrusele on planeeritud 13.000 ruutjalga äriliseks otstarbeks väljaüüritavat põrandapinda.

Need ärilised ettevõtted maksavad täisüüri, mis võimaldab korteri elanikele odavamaid üüre. Eesti ja läti koguduste õpetajad loodavad kõik korterid täita eestlaste ja lätlastega, milleks koguduste liikmetele vastavad ankeetlehed välja saadetakse. Hoone majandamisel ja väljaüürimisel ei taotleta profiiti ning koguduste huvi uue korterimaja vastu on tingitud peamiselt sellest, et paljudel koguduste liikmetele on võimalik elama asuda otse kiriku ukse ette. Kogudusel oleks võimalik kasutada ka hoone seltskondlikke ruume kui üürnikud neid mõnedel päevadel ei vaja.

Mitmekultuuriline TV-jaam alustas saadetega

Esialgu raskusi tehnilises ja kavalises osas

Esmaspäeval, 3. sept. alustas oma saadetega Toronto uus mitmekultuuriline televisioonijaam MTV 47. Uue jaama vastu on seni olnud väga tugev opositsioon ja arvukalt proteste, mitte selle mitmekultuurilise sisu tõttu, vaid et Kanada kommunikatsioonikomisjon andis sellele senise neljanda kanali, mille kaudu oli võimalik Torontos Buffalo väga populaarset saatejaama näha.

Uus saade juhatati sisse lapse sünniga, kes TV-kaamera ees oma esimese häälitsuse tegi. Siis TV-jaama juhataja Dan Ianuzzi tutvustas uut saatejaama, näidates selle asukohta järveäärses vanemas hoones, kus on olnud suuri ümberehitusi vastamaks TV-jaama vajadustele, aga kus olevat ruumi alakorrusel etnilistele ajalehtedele bürooruumideks. Ehitus arvestatakse varsti Toronto ajalooliste ehituste hulka, mis annab TV-jaamale koheselt mitmesuguseid soodustusi. Kuid Ianuzzi viitas ka seljataga olevale kõrgele Toronto TV-tornile, mille kaudu uus saade edasi antakse. kuna hoones näidati tänapäeva tehnika kõrgusel olevaid aparaate, mille kaudu tagatakse saatele tehniline kvaliteet.

Esimesel päeval katsuti anda kilde tulevasest programmist, pikemalt varieteegrupi laulust ja tantsust, kes tahab eurooplikku varieteekava elustada, mis eurooplastele mõnevõrra siinsest lavatantsust lähedasem.

Esimestel päevadel oli saade tehniliselt siiski väga halb, ei suudetud veel kalleid ja tänapäevaseid aparaate vajaliku oskusega käsitada. Kuid esimesed kümme päeva ongi katseajaks, 15. sept. alates lubatakse juba laitmatut programmi saata. Viimaste päevade saated ongi juba tehniliselt paranenud.

Ruumi programmis on esialgul lubatud suuremaile etnilistele gruppidele, itaallastele, sakslastele, portugaallastele, kreeklastele jt. Ülejäänud väiksemate keelegruppide osas avapäeval informatsiooni ei antud. Mitmekultuuriline programm on vägagi komplitseeritud ülesanne, et see pidevalt neile kahele miljonile vaatajaile vastuvõetav oleks. Ianuzzi väitis, et tema jaam suudab seda teha. Esimesed näited on siiski sellised, et erirahvuste saated on mõeldud neile enestele.

Pikad diskussioonid nende oma probleemidest nende keeles jäävad teistele mõistmatuks ja uudishimulik vaatleja loobub peagi selle vaatlemisest.

Kui kaugel on eesti programmi organiseerimine, pole veel teada. See oleneb ikkagi saatele majandusliku aluse andmise võimalusist. Võib-olla ongi parem kui esialgul nähakse eelmiste saadete vigu ja puudusi, sest sellise saate eesmärk ei peaks olema selle mitte ainult eestlastele, vaid kõigile TV-vaatajaile mõistetavaks tegemine.

Mitmekultuuriline TV-jaama laad pole iseenesest uus, kaabelsüsteemis on neid ennegi olnud ja uus saade ei erine millegiga eelmisist.

Möödunud pühapäeva õhtul tehti saates intervjuu eestlase Peeter Kivilooga, kes hakkab korraldama saateid saksa, kreeka, hollandi ja kesk-ida keeltes. Ta kirjeldas oma plaanitsevate saadete iseloomu.

Ontario ei lepi õlihinna tõstmisega

Ontario peaminister William Davis tähendas ligemale 3000-le Ontario konservatiivide partei liikmele Mississaugas peetud kõnes, et Ontario valitsus avaldab keskvalitsuse peaminister Clark'ile survet Kanada õlihindade maailmaturu hindadest madalamal tasemel hoidmiseks. Clark on seni toetanud Alberta peaministri Lougheedi seisukohti, mis taotlevad Kanada õli hinna viimist maailmaturu hindade tasemele, see tähendab viia vaadi õli hinda praeguselt $13.75-lt $20-le või $23.50-le. Peaminister Davis mainib, et selline poliitika tõstab inflatsiooni Kanadas 2 protsendi võrra ning kanadalased peavad maksma benisiini gallonist 21 centi rohkem kui nad maksavad praegu.

PICK YOUR OWN APPLES
at
PINE FARMS ORCHARD KING

- HOURS: Weekends & Holidays 9 a.m. — Sundown
  Weekdays: — By Appointment
- Apples within the reach of everyone
- No ladders (full sized apples from pint sized trees)
- DELICIOUS AND SPY
- WEALTHY APPLES SEPT. 1 TO SEPT. 16 (APPROX.)
- McINTOSH, CORTLAND, SPARTAN SEPT. 15 to SEPT. 30 (APPROX.)
- For more information call: KING 833-5459
  833-6698

Hwy 400 North to King—Nobleton cloverleaf. Turn east to first lights and turn north on Jane St. and proceed 2½ miles and then you see the apple Signs. Turn east at Jane and Green Lane as directed.

SPORT

Spordivõistluste tagajärjed Lättemäel

Spordivõistlustel oli kaks ala, 60 m ja 200 m jooksud erinevais vanuseklassides. Esimeses oli parim Juta Metsala üle 13-aastaste tüdrukute klassis ajaga 10,2.

Alla 9-aastased poisid: 1) ja 2) Kristjan Puhvel ja Margus Riga 12,0.

9—10-aastased poisid: 1) Allan Sutt 10,2, 2) Heiki Viita ja Jaan Kukk.

11—12-aastased poisid: 1) Toomas Puhvel 10,2, 2) Mark Piibe.

Üle 14-aastased poisid: 1) Mehis Kivilo 9,6.

200 m jooksus oli Juta Metsala üle 13-aastaste tüdrukute klassis parim ajaga 31,8.

Alla 9-aastased poisid: 1) Margus Riga 20,0, 2) Kristjan Puhvel.

9—10-aastased poisid: 1) Heiki Viita 39,0, 2) Allan Sutt.

11—12-aastased poisid: 1) Toomas Puhvel 36,0, 2) Mark Piibe.

Üle 14-aastased poisid: 1) Mehis Kivilo 31,2.

Korvpalli vabaviskel oli tütarlastest parim Juta Metsala, alla 9-aastastest poistest Margus Riga, 9—10-aastastest poistest Mark Piibe ja üle 14-aastastest poistest Mehis Kivilo.

Üldvõitjaiks osutusid Juta Metsala, Margus Riga, Allan Sutt, Toomas Puhvel ja Mehis Kivilo.

LASKMINE:

Alla 10-aastased tüdrukud toelt: 1) Karin Smeets 95 silma.

10—12-aastased tüdrukud toelt: 1) Pia Metsala 94.

Üle 13-aastased tüdrukud käelt: 1) Juta Metsala 100, põlvelt 92 silma.

Alla 8-aastased poisid toelt: 1) Kristjan Puhvel 82.

Alla 10-aastased poisid toelt: 1) Allan Sutt 100, 2) Margus Riga 99, 3) Jaan Kukk ja Heiki Viita 97.

Üle 16-aastased poisid käelt: 1) Toomas Altosaar 100 silma.

Emad ja isad käelt: 1) Selma Metsala 100.

Vahaemad ja vanaisad käelt: 1) Henn Arvo 100.

Spordiuudiseid kodumaalt

Ungaris, Dunaujvaroses toimus Euroopa purilennumeistrivõistlused, kus tallinlanna Eda Laan jäi kuue punktiga alla ida-sakslannale Monika Warstatile ja saavutas hõbemedali. Kuldmedali võitjal oli punkte 7629, Eda Laanel 7623, kolmandale kohale tulnud Jindra Palushkova, Tshehhoslovakkia, saavutas 7573 punkti.

*

Eesti kergejõustiklasist on tänavu esiritta tõusnud 18-aastane Pärnu koolitüdruk Silva Oja. Ta on praegu Eesti rekordi omanik 100 m tõkkejooksus, kõrgus- ja kaugushüppes ning viievõistluses. Nädalalõpul 18. ja 19. augustil võttis ta osa Euroopa juunioride kergejõustiku meistrivõistlusest Poolas, kus ta võitis kaks hõbemedalit, ühe 100 m tõkkejooksus ajaga 13,57 ja teise viievõistluses 4424 punktiga. Viimane tulemus on ka Eesti täiskasvanute ja N. Liidu juunioride rekordiks. Üksikalad viievõistlusel olid: 100 m tõkkejooks 13,77, kuulitõuge 13,26, kõrgushüpe 1.82, kaugushüpe 6.30 on ka uueks Eesti rekordiks ja 800 m jooks 2.26,3.

*

Eesti kümnevõistleja Tõnu Kaukis võttis osa Quebecis peetud Kanada, USA ja N. Liidu vahelisest kümmevõistlustest, kus võitjaks tuli N. L. võistkond. T. Kaukis jäi tulemusega 7869 punkti seitsmendale kohale.

*

Tallinnas toimunud vibulaskmise võistlusel olid harjutuses FITA-2 võidukad V. Holtsmeier 2394 ja M. Valkjärv 2468 silmaga. M. Valkjärv püstitas 2x70 m uue Eesti rekordi 635 silmaga.

*

Viljandis peetud I. Raua mälestusturniiril oli parim maletaja tallinlane J. Ehlvest, kes saavutas 9,5 punkti võimalikust 11-st.

*

Soomes, Poris peeti Soome ja N. Liidu vaheline vibulaskurite maavõistlus. Naistest oli parim pärnulanna Eve Suits, saavutades FITA-1 harjutuses 1236 silma.

*

Eestis on peetud omaaegse kergejõustiklase Heino Lipu auhinnavõistlus kümnevõistluses. Sellel Heino Sildala saavutas 7842 punktiga oma isikliku rekordi ja Heino Sildoja saavutas 7748 punkti.

*

Moskvas peetud N. Liidu ja Kanada vahelisest ujumismaavõistlusest võttis osa ka Eesti sportlane Ivar Stukolkin, kes 400 m vabaujumises jäi tagajärjega 3.57,44 kolmandale kohale. Esimeseks tulnud Vladimir Salnikov tegi tulemusega 3.51,40 uue maailmarekordi. Teisele kohale jäänud kanadalane Peter Smith tegi ajaga 3.56,3 uue Kanada rekordi.

*

Rahvusvahelisel laskevõistlusel Riias tuli Vello Orav olümpiakiirlaskmises oma tänavuse tipptulemusega 595 silmaga kolmandaks. Meeskond, kuhu kuulusid V. Orav, P. Rohusalu, V. Pajusaar ja R. Kurus, tegi uue Eesti rekordi 2356 silmaga.

1980. aasta olümpiaregati tsentrumina on Pirital valminud uus hoone, mis on osalt ehitatud „vabatahtliku" tööpanusena.

Teadmiseks laskesportlastele

Seedrioru Laskurklubi korraldusel toimuvad järjekordsed Kanada eestlaste meistrivõistlused välisrajal laskmises laupäeval, 22. sept. algusega kell 10.30 hommikul. Relv: 22 kal. püss. Kavas: 1. Inglise matsh (60 lasku lamades), 2. Kolmest asendist 3x40 lasku.

Võistlused viiakse läbi I.S.U. laskemäärustiku kohaselt. Juhul kui võistlejaid ilmub rohkem kui lasketiir mahutab, siis toimuvad võistlused kahes vahetuses ja kasutatakse lühendatud asendite aegu. Laskmise ajal on treeneritel ja abistajatel tulejoonel viibimine keelatud.

Kuna käesoleval aastal täitub Seedrioru Laskurklubi asutamisest 10 aastat, on võistlus ühtlasi klubi 10-nda aastapäeva tähistamise võistlus koos omavahelise koosviibimisega.

SEEDRIORU LASKURKLUBI JUHATUS

Juubeliristsõna loosimise võitis Alide Karuks

„Vaba Eestlane" loosis oma veergudel ilmunud ristsõna nr. 1000-de ilmumise puhul selle ristsõna õigete lahendajate vahel välja Märt Raua teose „Riigiehitaja Konstantin Päts". Õigeid lahendusi oli saabunud erakordselt rohkesti ja loosimisel tuli võitjaks Alide Karuks, kes elab Torontos „Eesti Kodu" korterimajas.

RISTSÕNA NR. 1000 LAHENDUS

Põikread: 1. Kaater, 6. Kaatet, 10. Seoul, 11. Pisike, 12. Piilur, 13. Odamees, 14. Erak, 16. Ikla, 18. Voor, 19. Meremees, 22. Imal, 24. Veranda, 25. Soolaga, 27. Kaal, 29. Verimust, 32. Enne, 35. Isik, 36. Esto, 37. Havanna, 39. Satiir, 40. Diktor, 41. Ütlen, 42. Kuskil, 43. Ratsud.

Püstread: 1. Kappel, 2. Austav, 3. Esko, 4. Reederid, 5. Hurmama, 7. Apis, 8. Tuluke, 9. Turvas, 12. Peer, 15. Kodanik, 16. Imeline, 17. Leige, 20. Elsa, 21. Keres, 23. Maks, 26. Oleander, 28. Atlanta, 29. Virsik, 30. Riitus, 31. Udar, 33. Esitus, 34. Voored, 37. Higi, 38. Aina.

Keeristormid ka Venemaal

MOSKVA — Uudistebüroo Tass teatab, et Kaug-Ida alasid on laastanud ägedad keeristormid ja tekitanud suuri kahjustusi. Tass ei too ära teateid võimalike surmaohvrite kohta, kuid antakse mõista, et inimesi on saanud vigastada. Tuule kiirus oli vähemalt 38 m/sek ja tabatud linnad olid Spassk, Ussurisk ja Vladivostok.

RAAMATUID

müügil „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
Hanno Kompus — Kustutamata nälg kunsti järele	11.—	85
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	30
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
Ants Vomm — Varjud (luuletuskogu)	8.—	50
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	8.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
A. Küng — Mis toimub Soomes?	14.—	50
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—	40
E. Sanden — Mitme näo ja nimega	12.50	50
E. Sanden — Loojangul lahkumine Tallinnast	16.20	50

RAAMATUID LASTELE:

Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	30
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	30

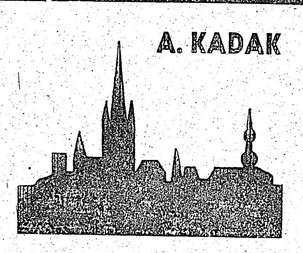

6.

Panderollid Soomest ja Saksast ja USA-st kannavad sageli posti lisatemplit: „Rahvusvahelise postikonventsiooni par. 29 alusel kaks, resp. kolm eksemplari ära võetud." Keegi ei tea, mis see par. 29 kõneleb. Ka Tallinna kõrgemad postiülemad mitte: juhatavad Moskvasse küsima. Mõnikord kannavad seda templit ka need saadetised, kust mitte midagi ära pole võetud... Värsket posti ei anta kodanikule kätte, nagu tsaari vanglais ei antud vangidele. See oli põgenemiskatsete jne. vastumürk. Vene n.n. punane valitsus kohtleb oma kodanikke postiteenistuse alal täpselt samuti kui tsaarihärra lasi kohelda oma vange.

Soome raadio ja televisioon, BBC, Ameerika Hääl ja Deutsche Welle on nendeks aukudeks vene ja nõukogude tsensuuribarjääris, mis eestlast totaalselt tõkestada ei lase. Ka inturismi abil tuleb veidi vaimuvalgust (kuigi vähe). Üksikuist siia pärale jõudnud ja kangesti keelatud raamatuist tehakse fotod, valgus- või masinakirjakoopiad ja need loetakse peagi ribadeks.

Kõrge kirjaoskusega eestlane on XX sajandi lõpul sattunud olukorda vaadata raamatu pilti (fotokoopiat), selle asemel et lugeda raamatut! Ja seda kõik — äitäh vene vennale!

Väheinformeeritud ja vene natuuralvaimupimedusest mõjustatud kaasmaalased satuvad poolbarbariseerumise ohtu. Barbaarsuse kõrgema astme on juba saavutanud need, kes enam ei tea ega tunne, et nad pisitasa metslasteks muutuvad. Neil on kalduvus oma rumaluses õnnelikud olla ja see on Keskkomiteele väga meelepärast.

Rämpsu, mida nimetada nõukogude kirjanduseks, loeb venelane demonstratiivselt avalikus kohas: raudtee- ja trammivagunis, bussis, isegi vorstisabas. See peab nägijaile näitama, et tegemist on kirjaoskajaga. „Kas mõistad ka, mis loed sa?" küsis Vilippus mooramaa mehelt. Meie ei küsi midagi: kõigest on näha, et lugemine venelast ei aita.

Ta võtab tõe pähe oma ülimagedais „kriminaalromaanides" esinevate vastuluuremajorite vägevaid kangelastegusid fashistide paljastamisel ja hävitamisel, aga ei märkagi, et need aina ikka ja jälle ikka veel tegutsevad jätised ja roimarid on samuti venelased... Lausa õppides seesugusest kirjandusest toimetab ta näiteks „Russalkat" pildistava rootslase miilitsa kätte, sest talle tundub, et see ohtlik „luuraja" püüab kindlaks teha kraanade arvu Tallinna sadamas... Ta „nõukogude patriotism" seisneb selles, et ta tõesti usub kõiki arve, protsente, teateid ja kommentaare — ja ümberlükamisigi, mida ajalehed ja raadio talle silma-kõrva puhuvad. Mõisted „nõukogude" (sovjetski) ja „vene" (russki) on talle sünonüümid positiivsete mõistetena, kusjuures tal ei viirastugi nende sõnade tähenduse see element, mis eestlasele on sel puhul esmane: vaenlane.

Selles on, muide, mõlema Tallinna „enamusrahvuse" vaimulaadi ja maailmasuhtumise peaerinevus.

Teiseks erinevuseks on venelase kindralikartus ja hirm ülema ees. Ta peab enesestmõistetavaks iga käsu ja korralduse arukust, mis „kõrgemalt poolt" tuleb. Ta usub võimukandja igat valet ja laseb enda orjastada või õigemini jääb orjaks, kui talle ainult kinnitada, et ta on väga vaba mees.

Lääne-eurooplasele, eestlasele, on alati olnud võõras ühe autoriteedi piiritu tunnustamine. Ilmaliku võimu ülekohtu ja vägivalla vastu leidis inimene toe vaimulikult võimult ja vastupidi. Venelasele oli aga keiser ja kõrgeim kirikupea sama isik. See on niisamuti praegugi. Mitte ainult, et „partei" ja „valitsus" on samad mehed, vaid näilise võimujaotuse aheiteater on nõukogude tsaaride käes „kollektiivselt" juhtimiselt aina ja korduvalt libisenud ühe mehe kätte olgu tegemist Stalini, Hrushtshovi või Brezhneviga. Venelane peab seda enesestmõistetavaks ja see tõsiasi teeb ta eestlasele võõraks ning vastumeelseks nii Tallinnas kui kogu laias maailmas. Dissidentide seas pole venelasi, need on juudid, pooljuudid ja mõned muud rassisegud. olgu pealegi, et mõned neist end väikevenelase või ukrainlasena reklaamivad. Tallinnas pole seesuguseid seni märgatud.

Venelane ei vaja vabadust, sellepärast ei saa ta kuidagi aru, miks eestlased, lätlased, armeenlased ja juudid teda süüdistavad oma vabaduse piiramises. Sõna „svoboda" on neil soome-ugrilastelt laenatud, aga sõnavabadust ei ole nad osanud kelleltki isegi mitte laenata.

Venestamise ideoloogid ja praktikud ei tööta mingi kindla plaani alusel ega ka kooskõlastatult. Nagu kogu vene nõukogude elu ainus pidev printsiip on oportunism, nii on ka russifikatsiooni tehnikas ja taktikas. Pealegi tehakse seda salaja ning ümber nurga, sest Lenini mitmed mõtlematud väited annaksid avaliku venestamise puhul ohvritele vastuargumendid kätte.

Üks osa Tallinna eestlasi usub mõningaid märke esinevat selles suunas, et eesti ja läti keelt valmistatavat tähestikureformi jaoks, kürillitsale üleminekuks, nagu Stalini ajal Kesk-Aasia liiduvabariigis ja hiljem Moldaavias juhtus. See on muidugi asjatu hirm, aga hea jutt siiski, kuna see muudele venestusvõtetele nendegi tähelepanu juhib, kes muidu nagu seda protsessi ei oska märgata. Nii näiteks piiratakse ajalehtede ja ajakirjade tiraazhe „paberi puudusel" — sama põhjus millega Lohse sõja ajal keelas eestikeelsete raamatute trükkimist — aga tegelikult on „aktsioon" sihitud nende väljaannete vastu, milles arvatakse üleliigset rahvuslikkust olla võivat, kuna need väga moes kipuvad olema...

Tänapäeva eestlasest tallinlasel on üheks poolpassiivse vastupanu vormiks igal sügisel seista rööga-tupikis „Edasi" ja „Nõukogude Naise" ettetellimise sabades, nagu ka igapäev „Ohtulehe" sabades ajalehekioskite ees. Osalt on siin tegemist väikse snobisminähtusega, peamiselt aga siiski „vastupanuliikumisega", paljude puhul küll ainult alateadvuslikuga. Teadlik on see sabasseisja siiski selles, et need järjekorrad on ainsad, kus ühtki venelast ei ole.

Kuivõrd vähe võimumehed ise selgusel on tiraazhide piiramise tõelisest eesmärgist, selgub sellest, et piiratud on ka Tallinna venekeelsete ajalehtede trükiarvu... Optimistid loevad sellest välja Vene kroonu suurt vaesust: pole paberit (ega raha) isegi venestamiseks.

Venelane peab oma kroonut nii pühaks, et ta kunagi ei suuda teha säherdusi nalju, millega eestlane hakkama saab: tellida sõbrale aastakäik „Eesti Kommunisti" või kinkida talle „Krupskaja kirjad" või Felix Dzerzhinski biograafia. Sedasorti kirjandus läheb tavaliselt küll aastakümne pikkuse laos- ja letilseismise järel — tagasi paberivabrikusse.

Lenini teoste kinkimisega võllanaljatsemist peavad Tallinna venelased + aga küllap ka kõik teiste linnade iivanid — isiklikuks solvamiseks. Lenin ja kõik selle nimega seostuv on venelasele püha... aga eestlasele naeruväärt.

Nuhkimine, teise omasuguse passimine, peale- ja salakaebamine ning vastastikune täisusaldamatus on nõukogude riigi ja vägivalla vundament ja võimalik ainult vene rahva loomuomadustele üles ehitatuna. Mitte ainult venestamise, vaid ka võimukindlustamise eesmärgil on Keskkomitee sunnitud Balti riikides ja teisteski piiririikides massiliselt venelasi „pidama", neile siin soodsail ja priviligeeritud kombel elamispinda „varuma". Vene vägivallavõim seisab tääkidel, tääkide jõud aga nuhkidel.

Tsaari sandarmeeria agentide ja „kaastööliste" arv oli tühine EJK ja MVD nuhkide arvuga võrreldes... Neist agentuuride tsentrumeist on muu hulgas lendu lastud niisugunegi jutt, et see, mis eestlastele vene valitsuse ajal halba juhtunud, olevat suurelt osalt eestlaste eneste süü, kuna neil olevat kombeks üksteise peale kaevata ja teineteist reeta. Kes ise oma loomu poolest reetur ei ole, see ei oskaks teist reetmises kahtlustada ega süüdistada. Pole eestlasedki päris taevainglid, aga oma ajalooliselt kuulsat head omadust — võõraisse asjusse mitte segada ja kahtlasel korral suu pidada — pole nad seni kaotanud. (Järgneb)

ANNA LENK
lõpetas Waterloo Ülikooli neljaaastase kursuse poliitiliste teaduste alal B.P.Sc. kraadiga. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

LINDA LEETMA
saavutas Toronto Ülikoolis magistri kraadi raamatukogunduses — M.L. Sc. Varem lõpetanud Concordia Ülikooli Montrealis ajaloo alal B.A. kraadiga. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

ELLEN SALURAND
lõpetas Toronto Ülikooli neljaaastase kursuse loodusteaduses B. Sc. kraadiga. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

KAILI INGRID SERMAT
lõpetas Toronto Ülikooli neljaaastase kursuse ajaloo ja antropoloogia alal B.A. kraadiga (cum laude). Jätkab õpinguid Montrealis McGill'i Ülikoolis magistrikraadi saavutamiseks. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

INGRID TEIN
lõpetas Toronto Ülikooli arsteteaduskonna M.D. kraadiga. Varem lõpetanud sama ülikooli neljaaastase kursuse bioloogias B. Sc. kraadiga. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

INGRID VIIVE TORK
lõpetas Ryersoni Polütehnilise Instituudi nelja-aastase kursuse sisekujunduse (Interior Design) ala B.A. kraadiga. Akadeemiliselt kuulub Eesti Naisüliõpilaste Seltsi.

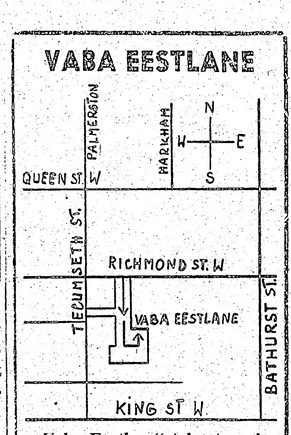

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks toll ühel veerul	$3.25
esiküljel	$3.75
tagaküljel	$3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs. Leida Marley**
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Metsaülikoolis avanes mitmepalgeline Eesti

Mitmekülgse informatsiooniga pakitud ettekanded

Metsaülikooli kohta on öeldud ja see kehtib ka äsja möödunud kursuse kohta, et seal antakse Eesti mineviku, oleviku ja kultuuri kohta kõige audentsemat informatsiooni. Kümnes kuni viieteistkümnes loengus on seda aga nii mahukalt, et noorematel ja puuduliku keeleoskusega metsatudengitel on tegemist selle informatsiooni vastuvõtmise ja seedimisega. Aga ka see on printsipiaalne — ennem olgu noortel raske, kui et enamusel on igav. See on lõpuks MÜ akadeemilise taseme küsimus. Aga nüüd — mida sisaldasid MÜ loengud — linnulennult ja üldjoontes?

Mõningaid ettekandeid on lühidalt iseloomustatud „Vaba Eestlase" 21. ja 28. augusti numbrites, mida me ruumipuudusel ei käsitle. Samuti ei ole põhjust märkida neid referaate, mis metsaülikooli lektorid esitasid enne ja pärast MÜ-d Tartu Colleges avalikkusele ja on lehes sellisena mainitud.

Dr. Rein Taagepera on poliitiliste teaduste professor Los Angelesi ülikoolis ja käsitleb MÜ-s peamiselt Nõukogude Eesti ainestikku, kasutades selle juures allikmaterjalina ka nõukogude ametlikku informatsiooni.

Oma esimeses referaadis „Koostöölus ja erimeelsus" vaatles ta nõukogude kodanike, bürokraatide ja funktsionääride ning riigivõimu vahekordi.

Kuna erimeelsus paraku tähendab konflikti, siis tekivad inimese ja võimu vahel omapärased koostöövormid, mida mujal maailmas ei tunta.

Teine referaat „Kolhoosistamine" käsitles N. Eestis ilmunud trükitud aruande järgi 1949. a. märtsi-küüditamist ja sellele järgnevalt talurahva „vabatahtlikku" tungi kolhoosidesse. Dokumenteeritud seisukohad lubavad oletada, et kolhoose oleks võinud luua ka maksustamise survega, nagu seda teostati enne küüditamist. Sel juhul oleks kolhooside areng kujunenud edukamaks. Küüditamine oli Stalini julm tuju.

Kunstiteadlane Eda Sepp esitas valguspiltidega illustreeritud loengu „Eesti uusrealism".

Kunstnike lakkamatu otsimiste tulemusena on tänapäeva moodne kunst jõudnud tagasi realismi juurde.

Erinevus, mis muudab selle „uusrealismiks" seisneb värvifilmi värviskaala kasutamises ja ülipeensustes. Uus kunstivool ei ole ka Eestis tundmata ja leiab järjest rohkem harrastajaid.

Dr. Vello Salo ettekanne „... me sydamed kunagi õitsvad ..." oli pühendatud kodumaal eluneva usuteadlase Uku Masingu 70. sünnipäevale. Uku Masing on omapärane kuju Eesti kultuuripildis, keda ei armastata kodumaal ega ka paguluses. Ta on tuntud folkloori uurijana ja tõlkijana, luuletajana kõige vähem. Ometi on luule see, millega Uku Masing jääb eesti kultuurilukku. Vello Salo luges ette Masingu luulenäiteid.

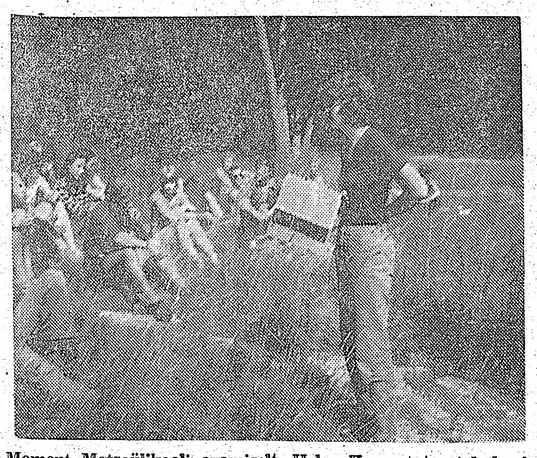

Moment Metsaülikooli avamiselt. Helge Kurm tutvustab huviringisid. Foto: A. Põldma

Dr. Vello Sermati referaat, pealkirjastatud „Mis on juhtumas inimvahekordadega?" avas visiooni saastamisohu ja energiakriisi maailma, kus üksik indiviid on võimetu oma heaks midagi tegema.

Tunnetus inimkonna ühisest saatusest kujundab tõenäoselt uue pildi inimvahekordadest, mida me praegu ei oska ette näha.

Rootsist saabunud ajaloolane dr. Hain Rebas pidas metsaülikoolis kolm referaati. Esimene neist — „Eesti ajalugu makroperspektiivis" toimus MÜ avapäeval ja viimane — „Baltlaste väljaandmine Rootsist pärast Teist maailmasõda" oli lõpupäeval. Mõlemaid on „Vaba Eestlases" juba nimetatud. Kolmas referaat „Põhjamaalaste infiltratsioonikatsed keskaja lõpu poole" juhtis kuulajad ajajärku, millal Skandinaavia riigid — tol ajal Taani ja Rootsi üritasid Euroopas kujuneda suurvõimudeks. Nende infiltratsioonikatsed, usulised ja poliitilised riivasid naabermaid Põhjalas, mille tulemusena Eesti oli lühemat, Soome pikemat aega Rootsi võimu all.

Muusikadoktor Taavo Virkhaus, kes möödunud sügisel külastas Eestit ja juhatas seal oma sümfoonia kontserti, ei söönud kodumaale oma „juuri" otsima. Paraku võeti teda seal vastu kui Eesti pasunakooride isa David Otto Wirkhausi pojapoega ja mitte kui Adalbert Wirkhausi poega. Suurima lahkusega tutvustati talle kõike, mis eesti kultuuri- ja muusika ajaloos on ühenduses Wirkhausidega — kuni kuulsa vanaisa hõbedase korneti puhumiseni, mis harilike surelike eest on vitriinis varjul.

Väägverre, kus vanaisa oli koolmeistriks (asub Tartu lähedal), teda siiski ei lastud. Referent sai Eesti matkal palju uut informatsiooni oma perekonna kohta, mida ta jagas kuulajatega.

Arhitekt Urmas Vompa debüteeris metsaülikooli lektorina teemal „Keskvõimu, anarhia ja isevalitsuse teemad vene ajaloos". Referent mainis algul, et vaistliku vene vaenu tõttu ei tea ega taha eestlased suurt midagi teada vene ajaloost. Tegelikult on vene ajalugu täis vastuoksusi, vandenõusid, mõrvasid, toorust ja poliitilisi ning hoovi-intriige. Selle kaudu on võimalik mõista venelasi ja ka seda võimu, mis eestlastele on ja jääb alatiseks ohtlikku lähedusse. Ettekanne oli äärmiselt sisutihe. Seda nentides lubas Urmas Vompa tulevikus teemat refereerida mitmes eri loengus.

Kõik metsaülikooli loengud helilindistati ja on tulevikus kättesaadavad. Metsaülikool Rootsis — METROO — koostab oma loengutest paljundatud almanakid. Teine METROO raamat oli Rootsi metsatudengitel kaasas ja on siinse MÜ juhatuselt saadaval hinnaga $9.00. Metsaülikooliks ilmus ka MÜ häälekandja „AjaKIRJA" kolmas number.

Uusi publikatsioone Eesti Teaduslikult Ühingult Ameerikas

NEW YORK — Viimasel aastakümnel on 200 liikmeline eesti soost õpetlaste organisatsioon Eesti Teaduslik Ühing Ameerikas, mis peatselt astub oma kolmekümnendasse tegevusastasse, olnud peamiseks inglise keelsete eesti aineid käsitlevate teoste kirjastajaks või käendajaks. Ühingu enda kirjastusel või vahendusel on ilmunud järgmised raamatud: Estonian Poetry and Language (1965); Mundology or World Science (1966); Literatures in Contact — Estonia and Finland (1972); Bibliography of English Language Sources on Estonia (1974); The Estonians in America (1975); Old Estonia (1976); Livonian Rhymed Chronicle (1977); A Case Study of a Soviet Republic — the Estonian SSR (1978).

Praegu on lisaks eelnevaile valmistamisel veel kaks teost, esimene neist peaks ilmuma käesoleva aasta lõpuks. Teosed on eesti luulet käsitlevate esseede koguteos Estonian Poetry ja esmakordselt inglise keeles ilmuv keskaegse eesti ajaloo allikas Russow's Livonian Chronicle. Mõlemad raamatud on ühingu algatusel ettevalmistamisel koostöös Association for the Advancement of Baltic Studiesiga. Mainimisväärselt saavutati viimase teose tõlkimiseks märkimisväärselt tõhus toetus Ameerika riiklikult kultuurkapitalilt — National Endowment for the Humanities.

Eesti Teaduslik Ühing Ameerikas on kirjutanud peale selle seniei veel viis inglise keelset Aastaraamatut peamiselt eestiainelise sisuga, kokku üle 500 lhk. Märkimisväärselt levib Aastaraamat kõikidesse läänemaailma tähtsamatesse teaduslikesse raamatukogudesse, samuti teaduste akadeemiatesse, kelledest nii mõnega ühing on publikatsioonide vahetuskorras.

Mõne nädala pärast on trükikojas valminud ühingu Aastaraamat VI, jällegi inglise keeles. Seekordne Aastaraamat aga on oma sisu poolest küllaltki erinev eelnevaist, tegeledes hoopis arstiteaduslike uurimustega eesti arstide poolt.

Mainitud Aastaraamat on toimetatud meditsiinidoktorite Jüri Kaude ja Arvo Ederma poolt. Sisuks on viis erialalist uurimust doktorite Hengo Haljamäe (Göteborgi ülikooli õppejõud), Jüri Kaude (Florida ülikooli õppejõud); Hans Kuisk'i (U.S. Veterans Administration, varem ka Minnesota ülikooli õppejõud); Hans Sepp'a (Toronto ülikooli õppejõud), Arvo Ederma (USA Uniformed Services University of Health Sciences õppejõud) poolt.

Aastaraamatut on võimalik tellida $7.— (US) eest Eesti Teaduslikult Ühingult Ameerikas New Yorgi Eesti Maja aadressil.

Soome saunast Hiina ajalehes

Hiina kommunistliku partei ajaleht „Rahva Päevaleht" tutvustas oma lugejaile paarisaja kirjutusmärgi ja selle juurde lisatud foto abil, soome sauna. „See kes ei ole käinud saunas, ei ole käinud Soomes", alustas ajaleht oma artiklit.

Hiina ajaleht ütles, et saun (sõna väljenduseks on kasutatud kolme hiinakeelset märki) on erisuguse aurupesu moodus. „Saunas on palju kive. Enne sauna minekut kuumendatakse kivid punaseks ja siis heidetakse neile külma vett, mis muutub tihedaks uduks ja auruks", kirjutab leht.

Artikli autor Shen Minghe teab ka, et saunas kasutatakse kasevihtu, mis kastetakse külma vette, keha hõõrumiseks ja vereringvoolu ergutamiseks. Keha jahutamine oleneb aastaajast ja kohast, kas järves, jões või lumehanges.

Autor kirjutab edasi, et soome saunal on paari tuhande aastased traditsioonid ja et on eriti ohtlik jätta soomlased ilma saunata. Ta olevat veel kuulnud, et soome sõdurid sõja ajal võitlusrindel nõudsid sauna kui vahendit „tugevdamiseks".

Kui soomlased ehitavad maja, nad ehitavad ka sauna. Maal on igas talus oma saun. Soomes on nelja miljoni elaniku kohta üle kahe miljoni sauna, lõpetab teadaolevalt esimene hiinakeelne sauna tutvustav kirjutus oma loo.

Mihkel Müllerbeck jatkab küsitlusvõistlust TV-s

Möödunud aastal oli Torontos Global-TV programm „Quiz Kids" küsitlusvõistlus, kus 17 esinemisega oli üheks edukamaks eesti noor 14-aastane Mihkel Müllerbeck. Kuigi programm ametlikult varakevadel lõppes, osutus see vaatajate hulgas nii populaarseks, et televisioonisaates on talvist kava paaril korral uuesti esitatud.

Möödunud nädalal alustas Global-TV stuudio uute saadete sissemängimisega, millest anti edasi laupäeva õhtul tänavune esimene saade „The New Quiz Kids" nime all. Igal õhtul on tegevad viis noort, kellest kaks väiksemate tulemustega välja langevad, kes asendatakse järgmisel korral uutega.

Oma eeloleval perioodil esitatavasse programmi on Global-TV valinud kaks noort eelmisest aastast, üks neist on 14-aastane Mihkel (Michael) Müllerbeck ja teine samavanune hiina tütarlaps. Esimeses saates oli siiski veel see tütarlaps, kes oli eelmisel hooajal Müllerbeckile tugevam võistluskaaslane.

M. Müllerbeck vastas küsimusele, mis ta sellisest võistlusest arvab, et talle ei meeldinud liigne võistluslik ja intellektuaalne atmosfäär. Ta arvab, et ta on olnud nii edukas Quiz Kids'is selletõttu, et ta on huvitatud väga mitmest alast. „Mulle meeldib kõige rohkem keemia ja astronoomia," ütles ta, „aga ma olen veel mitmet sorti asjadest huvitatud."

Kahel esimesel võistlusel püsis M. Müllerbeck esimeste hulgas ja eelõlev hooaeg annab talle jälle võimaluse oma teadmistega, aga nende kohese vastamisega edust edule minna. „Toronto Star" avaldas pikema artikli osavõtjatega, koos fotoga, kus võistlejad on juba oma kohtadel.

Hollywoodis valmib film shahhi elust

HOLLYWOOD — Üks Hollywoodi filmikompanii tahab olla uudiste vahendamisel ajakohane ja plaanitseb alustada koheselt filmi valmistamist, kus kirjeldatakse Iraani shahhi elu ja aega, aga ka tema romansse. Shahhi osas on filmis Gilbert Roland, kuna Linda Crystal mängib empress Farah osa. Käsikirja kirjutab Leo Guild, öeldes et see põhineb ühe kunagise shahhi armukese memuaaridele, kelle nime siiski ei nimetata.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 11. septembril 1979 — Tuesday, September 11, 1979

KIREV MAAILM

NEW YORK — Õli asemel võib tulevikus autosid käivitada veega, kirjutab augustikuu „Moneysworth". Ameerika leidur Sam Leslile Leach, kes on mitmekordseks miljonäriks saanud oma patentidega, on konstrueerinud aparaadi, mis lahustab vee vesinikuks ja hapnikuks. Vesinikuga võib käivitada vastavat kuni 245 HP tugevusega mootorit. Käesoleval suvel tehti selletaolise mootoriga juba katseid. Autotööstuste esindajad on seletanud, et vee lahustamine nõudvat rohkem energiat, kui lahustmisel saadud vesinikust on võimalik energiat saada. Oregoni ülikoolis on probleemi uuritud ja seal leitakse, et majanduslikus mõttes on siiski kasud sees.

SAN DIEGO — Pornograafilise filmi abil likvideeriti puudujääk San Diego (Kalifornias) tsiviilvabaduste unioonis. Eriti värvilistele „vabadusi" nõudev organisatsioon oli sattunud majanduslikesse raskustesse. Unioon juhid leidsid, et pornograafia abil on võimalik kõige kiiremini kassat täita. Nii üüriti film „Sex World", kuulutati välja selle etendus ja kassas oli jälle küllalt tegutsemiseks vajalikke summasid.

HELSINGI — Nõukogude Liit tõstis Soome eksporteeriva õli hinda 20% võrra. Soome õlikompanii Neste ja venelaste Sojuznefteexport leppisid kokku augusti alul uuest õlihinnast, mis on tõusnud paralleelselt OPEC-maade hindadega. Sel korral N. Liidust toodava õli hind on veidi suurem, kui eelmisel korral juunikuul. Uus hiinatõus on kehtiv 1. juulist alates. Soome ei maksa N. Liidule kõrgemat hinda kui teised Skandinaavia riigid. Uus hinnatõus tähendab Soomele 600 miljoni margalist lisakulu.

STOKHOLM — Stokholmis kutsutakse kokku nõupidamine võitlemiseks vägivalla vastu, mis näib Rootsi pealinna tänavail pidevalt kasvavat. Suuremalt osalt rünnatakse inimesi, kel ründajatega midagi tegemist ei ole. Peale selle toimub muidugi ka „omavahelisi" kaklusi.

GÖTEBORG — Volvo Göteborgis otsib töölisi. Aga neid pole küllaldaselt saada Göteborgist, kuigi seal on registreeritud 9000 töötut. Vabrikusse tööle minna soovib vaid 10%. Volvo peab tooma töölisi muuseas Norrlandist.

NEW YORK — Kõrge vererõhu vastu on heaks vahendiks palvetamine, kinnitab südamehaiguste spetsialist prof. Herbret Benson Harvardi ülikoolist. Tema seletusel palvetamine vähendab kehas pinget ja soodustab vereringvoolu. Kui usklik inimene kinnitab, et ta palvetab iga päev, omab aga siiski kõrge vererõhu, siis peab järeldama, et palvetamine pole tulnud südamest, vaid on tühipaljas kombe täitmine.

TOKIO — Jaapanis on arendatud põllumajandusmasin, mis automaatselt peatub, kui inimene karjatab. Selle vahendi mõte on takistada sagedasi õnnetusi Jaapani põllumajanduses töötavate hulgas, kes pole harjunud tänapäevaste moodsate masinate käsitamisega. See kaitsevahend pannakse põllumajandusmasina tagaosale, mis paneb mootori seisma sekundi jooksul, kui kuuleb õnnetusega kaasas käivat karjatust.

NEW YORK — Meeste striptiis ehk teiste sõnadega. tükkhaaval alasti võtmine lõbustuskohtades hakkab Ameerikas moodi minema. Ajakirja „Time" teatel on seesuguseid lokaale vähemalt kolm: Lake Genevas (Wisc.) „Sugar Shack", Salinas (Kansas) „Red Pussicat" ja Odeboltis (Iowa) „El Matador". „Time" toob ka pilte meeste striptiisitamisest. Piltidelt on näha, et seesugused lokaalid on täis peamiselt naispublikut ja kõik teevad näo, nagu oleks nad tulnud vaid lõbusat nalja vaatama ...

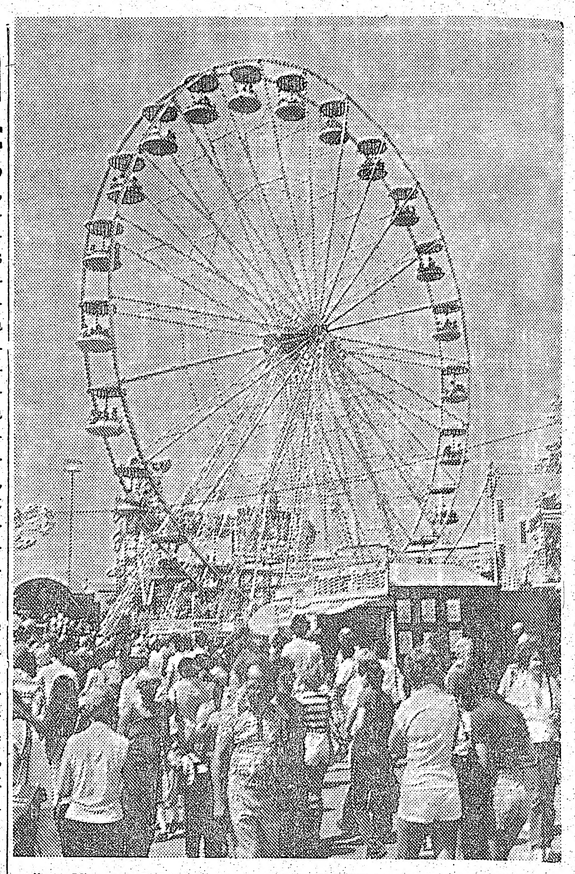

Äsja lõppenud Toronto suurnäitusel CNE-l oli suuremaks atraktsiooniks meelelahutus. Pildil vaade karusellile.

Foto: Vaba Eestlane

Tegevus ja liikumine Abel Lee tänavuses loomingus

Teisipäevast, 4. sept. alates toimub Northern District Library ruumes Abel Lee vitriograafiliste tööde näitus. Näitusel on välja pandud 29 samas suuruses olevat graafilist monotüüpiat, millele kunstnik on nimeks andnud vitriograafid. Tööd on valminud käesoleval aastal ja kõik samases teemagrupis, tegevus ja liikumised.

Kuigi need on figuraalkompositsioonid, ei ole neis töödes nähtud mitte niivõrd inimesi, kui nende liikumise ja tegevuse vorme, küll võimlemisel, pallimängul, tantsul ja poksimiselgi.

Inimese liigutused iseloomustavad teda, inimfiguur võib ise selles tegevuses olla erineva joone tugevusega, mis iseloomustab liikumise jõulisust või õrnust.

Ühes see võib olla otse taimestikuline (nagu palimängus), teises sisendavad jooned õhulise kerge rütmitunde (nagu libliklennul) kuni töös „Jalutus" on see ruumitunne vastupidiseks tehtud, inimene näib olevat staatilises seisundis, kuna keskkond oma tuulte ja pilvejoontega jätab impressionistliku liikumise mulje. Sportliku tegevuse juures tuleb aga tugevate joontega esile liikumist põhjustavad lihased, jõudu sümboliseerivad rusikahoobid poksis.

Ehkki enamus on monokromaatilised. on need väga maalilised. Kõigis on õhulisust, kergust ja ruumilist avarust, mida on antud edasi värvide õrnapoolse kasutamisega. Mõnele tööle on antud segatehniline ilme, tuues esile nende maalilisust.

Pärast liblikate ja kalliskivide värviküllust on seekord Lee koloriidilt pastelselt pehmetooniline, mida näituseks varutud ruumis, kus on valgust ja avarust, on silmasiduvalt meeldiv jälgida.

Kindlasti olnuksid need raamituina mõjukamad, kuid selletagi on see hea ülevaade Lee 1979. a. loomingust, kus talle isikupärane lüüriline-poeetiline alatoon ja fantaasiarikas nägemisvõime on leidnud meisterliku sünteesi vormi ja värvi kasutamisel.

Näitus jääb avatuks 28. septembrini raamatukogu külastustundidel.

Kennedy pilk suunatud Valgele Majale

BOSTON — Ühendriikide senaator Edward Kennedy mainis ajakirjanikele, et ta ema ja abikaasa ei ole enam sellele vastu kui ta kandideerib Ühendriikide presidendi kohale. Kennedy ei andnud siiski ajakirjanike küsimustele kindlat vastust, kas ta kavatseb kandideerida või loobub sellest eelolevatel valimistel. Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et Kennedy väljavaated presidenditoolile pääsemiseks suurenevad seda kiiremas tempos, mida rohkem praegune president Carter satub uute probleemide ja raskuste küüsi. Asja korraldatud Gallupi ringküsimuse alusel vastasid küsitatud 17-ele küsimusele Carteri ja Kennedy võimete ja isiku hindamisel ning vastustest selgus, et ameeriklased hindavad Carterit kui ausat, usklikku ja armastusväärset inimest, kes ei ole aga sugugi kindel iseendale, kes on varustatud keskpäraste talentidega ning kellel ei ole aimu kuhu ta suundub ja kuhu ta viib Ühendriigid. Kennedy kohta antud vastustest selgub, et vastajad ei ole kindlad Kennedy moraalsetes printsiipides kuid nad hindavad tema sümpatiseerimist vaestele ning tema selgeid ideesid riigi probleemide lahendamiseks.

Teadaanne

kõigile gaid- ja skautjuhtidele, AK 1979 toimub Kotkajärvel 29.—30. sept., mitte nädal varem.

Rootsi laagrisse minejate registreerimise tähtpäev on 15. sept. 1979.

EESTI GAIDIDE MALEV
EESTI SKAUTIDE MALEV

Sündmuste kalender

◎ Reedel, 14. ja laup. 15. sept. kell 8 õ. Ryerson Theatres, 43 Gerrard St. E. Cosmopolitan Opera esitab Puccini „La Boheme", Avo Kittaskiga Marcello osas.

◎ Reedel, 14. sept. Tartu College'is Akadeemilise Kodu sügisese koolihooaja alguse pidu.

◎ Laupäeval, 15. ja pühapäeval, 16. septembril kell 1—9 p.l. 774 Parker Cr. Burlington, Magda Pihla maalide näitus.

Probleemid Karavanipidustuste ümber

Dissidentide poolt organiseeritud nõupidamisel puudusid konkreetsed seisukohad

Kolmapäeval, 5. septembril toimus Torontos Läti Abistamiskomitee Majas Karavani probleemide diskussioonikoosolek, mille organiseerijaks olid nn. dissidentpaviljonide esindajad, kes pole rahul praeguse organisatoorse vormiga, mis polevat küllalt demokraatlik ega andvat igale paviljonile küllaldaselt kaasarääkimise õigust. Koosolekust võtsid osa kuus paviljoni ja 20 rahvusgrupi esindajat. Viimased avaldasid teatud imestust. miks oldi rahvusgruppide esindajad kokku kutsutud Karavani paviljonilinnade esindajate asemel.

Kuigi sõnavõttudes esitati mitmesuguseid näiteid „ebademokraatlikust" vahekorrast paviljonidega. ei olnud kellelgi õhtu jooksul esitada konkreetseid tõendusi avaldatud arvamustele ja kuuldustele. Mitmed olid tulnud kohale, kui Karavani küsimuste koosolekule, mistõttu olid kohal ka need, kes polnud dissidendid, vaid täiesti rahul praeguse Folk Arts Council'i organiseerimistöö ja tingimustega.

Ometi ilmnes, et need viis dissident-paviljoni, kes oma protestiga on tuntuks saanud, omavad ka oma rahvusgrupi toetuse.

Kuna Toronto ajaleht „Sun" avaldas hiljuti teate dissidentidest, kuhu oli lisatud ka Tallinna paviljoni nimi, siis võttis koosoleku alul sõna Tallinna paviljoni esindajana Avo Kittask, väites, et eestlased ei kuulu dissidentide hulka, vaatamata sellele, et mõnikord on eriarvamusi olnud Leon Kossariga, kuid need on kõik omavahel mõlemale poolele soodsalt lahendatud.

Ida-Euroopast tulnud paviljoni esindaja väitis, et „tulime oma kodumaalt siia demokraatiat otsima, kuid niüüd ei leia seda Karavani korraldamisel".

Peamiseks ebademokraatlikus tunnuseks oli avaliku Karavanipidustuse aruande mitte avaldamine.

Sellele seletas soomlaste Helsingi paviljoni esindaja, et neil on olnud alati võimalus sellega tutvumiseks L. Kossari juures, ilma et sellest mingit saladust oleks tehtud.

Õhtule oodati ka linnanõunik Tony O'Donohue't, kes Karavanipidustuste küsimustega on tegelenud ja tahtnud omalt poolt kaasaaidata selle etnilise pidustuse jätkamiseks. Ta ei tulnud siiski mitte kohale, kuigi oli ise ringkirjaliselt teistele teatanud koosoleku aja ja koha.

Üldse oli see ettevalmistamata koosolek ja kujunes rohkem diskussiooniõhtuks kus mingit otsust ei tehtud, ega ka mitte seisukohta võetud. Ka mitte paralleelse Karavanipidustuse korraldamist, nagu mainis üks Toronto ajaleht.

Eesti keskkoolis algab õppetöö

Eesti keskkooli õppetöö T.E.S. Täienduskoolis algab Eesti Majas, 958 Broadview Ave., reedel, 21. septembril s.a. kell 19.00.

Keskkooli võetakse vastu noori, kes on lõpetanud T.E.S. Täienduskooli kursuse või mõne teise täienduskooli kuus algkooli klassi. Registreerimine ja vastuvõtmine toimub esimesel koolipäeval kohapeal.

Toronto Eesti Keskkool töötab reedel õhtuti Eesti Majas täienduskoolile kohandatud keskkooli õppekavade alusel ja olatuses, mida võimaldab kasutadaolev aeg. Kursuse pikkuseks on kolm aastat.

KOOLIKOMITEE

Dissidendid kutsuti Moskvas vastuvõtule

MOSKVA — Moskvas rahvusvahelisel raamatunäitusel viibivad Ühendriikide kirjastajad korraldasid Moskvas N. Liidu kirjanikele vastuvõtu, kuhu kutsuti ka selliseid kirjanikke, kes on ametlikult põlu all ja keda peetakse dissidentideks. Vastuvõtul viibis ka tuntud kommunistliku rezhiimi kritiseerija ja Nobeli rahuauhinna laureaat rahvusvaheliselt tuntud teadlane Andrei Sahharov. Tass kritiseeris seda kokkutulekut, mainides, et Ühendriikide kirjastajad olid oma vastuvõtule kutsunud inimesi, kes on juba „pikemat aega silma paistnud oma sündmatu käitumisega".

Inglismaal algas Rodeesia konverents

LONDON — Londonis, Inglismaal, algas Rodeesia tuleviku selgitamiseks konverents, millest võtavad osa Rodeesia naaberriikidest opereerivate mustade partisaniüksuste juhid, Rodeesia praeguse mustade valitsuse juht piiskop Muzoreva ja Rodeesia endine peaminister Ian Smith. Konverentsi eesmärgiks on saavutada kompromisskokkulepet Rodeesia valgete, praeguse mustade valitsuse ja elanikkonda terroriseerivate partisanide vahel. Kokkulepe saavutamise võimalused on praeguste väljavaadete juures minimaalsed kuna partisanide juhid nõuavad endile absoluutset võimu.

Nalja

Väike poiss oli jõudnud kindlale otsusele oma vanaemaga abiellumiseks. Ta arvas, et vanaema oli armsaim, sõbralikum naine keda ta kunagi tundnud.

„Sa ei või seda teha," vastas ta isa. „Siis sa abielluksid minu emaga."

Poiss vastas: „Hästi — aga sa abiellusid ju minu emaga!"

Pealik Pekipea troonikõne

(Levitatakse kodumaal samizdati korras).

Kallid seltsimehed ja sõbrad! Ajavahemiku jooksul, mis on möödunud meie viimasest kokkutulekust, on meie suguharu elus toimunud suured muudatused kõigil elualadel.

Suuri tulemusi oleme saavutanud majanduse alal. Kaks korda on suurenenud karunahkade arv iga inimese kohta. Varem võis iga kümnes inimene meie suguharust kanda karusnahka ja üheksa inimest käisid paljaste tagumikkudega. Nüüd on meil igast kümnest inimesest kahel karunahk ümber ja ainult kaheksa käib palja tagumikuga. Võiks vahest arvata, et olukord on meil võrdlemisi raske, kuid siinjuures tuleb märkida, et nn. tsiviliseeritud maailmas saab karunahka kanda ainult iga kolmekümnes inimene ja sellelgi on ainult kitsas riba kaela ümber.

Jõudsalt on suurenenud ka savikausside ja puulusikate arv, nimelt samal ajavahemikul kolm korda. Sel alal esineb meil aga kahjuks veel palju kasutamata reserve. Meil leidub palju perekondi, kus nii kausid kui lusikad seisavad vahel mitu päeva järjest kasutamata. Tuleb eeskuju võtta meie parimatest poegadest, kes on koondunud Ahne Lehma Ordusse. Nemad aitavad meil tõsta kausside ja lusikate kasutuskoefitsenti, jätmata nende käes olevaid kausse ja lusikaid päevakestki seisma. Me võiksime kõik järgida nende eeskujule, kui meil ei esineks ajutisi raskusi toiduainete tootmisel.

Puud karjamaade ääres, mis varem olid nii väikesed, et karu võis üle ladva hüpata, on tänu Ahne Lehma ordude kasvanud nii suureks, et sead võivad nende vastu juba selga sügada! (Tormilised ja kauakestvad kiiduavaldused).

Pidevalt on tõusnud meie suguharu liikmete heaolu. Kõik me teame, kui vajalik on inimesele soojus ja valgus. Tänu Ahne Lehma Ordule saavad meie suguharu liikmed järjest rohkem soojust ja valgust. Selle aasta kolme esimese kuu jooksul tõusis meil ööpäeva keskmine temperatuur kümne kraadi võrra ja päeva pikkus kasvas kuue tunni võrra. Nn. tsiviliseeritud maailmas aga alanes möödunud aasta kolme viimase kuu jooksul ööpäeva keskmine temperatuur üheksa kraadi võrra. Mõne aasta möödudes valitseb meil igavene valgus ja soojus, tsiviliseeritud maailmas aga külm, igavene öö. Siit on selgesti näha, millised eelised on metslasel tsivilisatsioon ees! (Tormiline, kauakestev aplaus. Kõik tõusevad püsti, kostavad hüüded: „Elagu Ahne Lehma Ordu! Tagasi puu otsa! jne.).

Tsiviliseeritud maailmas on võimuloljad täiesti hoolimatud oma alamate elu ja tervise suhtes. Luuakse igasuguseid masinaid, mille kasutamine lõpeb tavaliselt surmaga, ainult vähesed õnnelikud pääsevad vigastusteta. Mitme suurlinna surnukambrite ja haiglate registritest on näha, et paljud inimesed, kes on läinud automasinaga sõitma, on saanud surma. Meil selle vastu kasutatakse märksa elu- ja töökindlamat individuaal- ja ühiskondlikku transpordivahendit — eeslit. Terve möödunud aasta jooksul sai meie suguharus eesti kasutajaist surma ainult üks inimene, kellele eesel jalaga pähe lõi. (Kestvad kiiduavaldused).

Meie suguharus hinnatakse tööd vääriliselt. Laialdaselt on kasutusel eesrindlikud stimuleerimise meetodid. Orjad, kes teevad hästi tööd, saavad ka paremini süüa. Kuna aga kõigile, kes teevad hästi tööd, ei saa paremini süüa anda, siis on kasutusele võetud moraalne stimuleerimine. Orjad, kes hästi tööd teevad, saavad vähem peksa kui teised. Sel alal oleme maailmas esirinnas! (Kiiduavaldused).

Tunduvalt on tõusnud hariduse ja kultuuri tase. Kirjaoskajate arv on suurenenud kolmekordseks. Kui varem oskas meil lugeda ainult suguharu nõid, siis nüüd oskavad lugeda ka tema mõlemad tütred! (Tormilised kiiduavaldused. Kõik tõusevad püsti).

Järjest sügavamale on juurdunud demokraatia. Kehtib täielik sõnavabadus. Igaüks võib kas kiita Ahne Lehma Ordut ja tema suurt juhti pealik Pekipead või vait olla! (Kiiduavaldused. Hüüded: „Kiita! Kiita! Vait olla!"). Kiita! Vait olla!").

Suured on meie edusammud ka teaduse alal. Kolm vaprat meest meie suguharust, olles ilma püksata, roomasid neljakäpuli üle turuplatsi, hoides hammaste vahel oinasaba ja karjusid selle juures „Huhuu!" Nad näitasid, et see on võimalik, ilma et nad oma suguharukaaslastele selle juures käe peale astuks. (Tormilised kiiduavaldused. Hüüded: „Huhuu! Huhuu!").

Kallid sõbrad ja seltsimehed! Kokkuvõttes lubage mul avaldada veendumust, et te kõike seda, millest juttu oli, oma koobastesse ja puu otsa elama asudes oma igapäevases oleluselus aluseks võtate! (Tormilised, kauakestvad kiiduavaldused. Kõik suguharu ja Ahne Lehma Ordu liikmed tõusevad püsti).

Võttes aluseks teie eespoolseid kiiduavaldusi ja poolehoiuhüüdeid, lubage lugeda end valituks teie esimeheks ja juhiks! (Tormilised, kauakestvad kiiduavaldused. Kõik karunahkades ja palja tagumikuga liikmed on püsti tõusnud. Kostavad igasugused hüüded, hõiked, karjatused, mõminad jne.).